תלמוד בבלי · אחרונים · צאן קדשים

צאן קדשים על מעילה

רבי אברהם חיים שור

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

צאן קדשים על מעילה

רבי אברהם חיים שור

מקור הטקסט: פנינים · רישיון: GNU FDL 1.3

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/צאן-קדשים-על-מעילה/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611151759 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף ב. 4
דף ב: 5
דף ג. 6
דף ג: 7
דף ד. 8
דף ד: 8
דף ה. 9
דף ה: 10
דף ו. 11
דף ו: 11
דף ז. 13
דף ז: 15
דף ח. 15
דף ח: 16
דף ט. 17
דף ט: 18
דף י. 19
דף י: 20
דף יא. 21
דף יא: 22
דף יב. 23
דף יב: 24
דף יג. 24
דף יג: 26
דף יד. 27
דף יד: 27
דף טו. 28
דף טו: 29
דף טז. 29
דף טז: 30
דף יז. 31
דף יז: 32
דף יח. 34
דף יח: 35
דף יט. 36
דף יט: 36
דף כ. 37
דף כ: 38
דף כא. 40
דף כא: 41
דף כב. 42

דף ב.

בעזרת האל היושב בשמי מעלה. אתחיל ללמוד מסכת מעילה.

עמוד א

פרק קדשי קדשים.

גמרא ואי תני הני ה"א כו' כצ"ל:

שם ביום ולילה לאו זמן הקרבה והאי דשחט בלילה אימא דנפיק כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה ק"ק כו' מעילה ומי שנהנה כו' כצ"ל:

בא"ד מעל כיצד כו'. רש"י גורס כיצד לתרץ בזה נמי קושי' תוספת ועיין בתוספת ד"ה כלל אמר ר"י כו' מכאן עד סוף המשנה נוסחא מוטעת היא ונדפסו שלא כסדרן וגירסא נכונה הכי היא ד"ה כלל אמר ר"י כו' ושוב נפסלה מהם דאע"ג דהשתא אינה ראויה לכהנים הואיל והיתה לה שעת הכושר קודם שנפסלה אין מועלין בה דלא קרינא ביה מקדשי ה' הואיל וכבר היתה ראויה לכהנים הס"ד ואח"כ ד"ה ואיזו היא שהית' לה שעת היתר לכהנים שלנה הבשר לאחר זריקה או שנטמאת או שיצאת חוץ לקלעים לאחר זריקה דהואיל ושחיטה הוה כראוי והיתה ראויה כו' כצ"ל:

ד"ה ואיזו היא שלא כו' בדרום או בלילה כו' הד"א:

בא"ד מואם האכול כו' כצ"ל:

ד"ה ושקבלו פסולים וזרקו את דמה בעלי מומין וה"ה נמי טמאין ומיירי בקרבנות יחיד דלא הותרה בהן טומאה הס"ד וכצ"ל. פי' דבקרבנות צבור אם קבלו טמאים וזרקו אע"פ שקבלו אח"כ כשרים השירים וזרקו אין לבשר שעת היתר לכהנים שהטמא ראוי לעבודת צבור וכשזרק את הדם נעשה הדם שירים ושוב אין זריקת כשרי' מועלת להתיר הכשר משא"כ בקרבן יחיד שאין הטמא ראוי לעבודה ואין עושה הדם שירי' וזריקת כשרי' מועלת אח"כ להתיר הבשר ובזה נתיישבו דברי רש"י ומיושב נמי מה שהניח מ"ו הב"ז בצ"ע על רש"י ע"ש:

ד"ה אימא כמאן כו' זמן הוא והאי בעל הש"ס כו' הד"א:

ד"ה חוץ לזמנו כו' לעיל ושחט כו' הד"א:

בא"ד זמן הוא אלא שחט כו' הד"א וכצ"ל:

תוס' ד"ה ששחטן בדרום כו' והדר תני לא זו אף זו ואין זו שיטת התנאים וי"ל דכולל ברישא כו' כצ"ל. פי' דאין זו שיטת תנאים דברישא תני זו ואין צריך לומר זו ובסיפא בשחט ביום וזרק בלילה תני לא זו אף זו:

בא"ד מפרש וכיצד קתני כו' כצ"ל:

ד"ה שחטו בדרום כו' בגמרא מפרש והא דתנן כו' כצ"ל:
בא"ד מ"מ מועלין הס"ד ואח"כ ד"ה שחט ביום כו' כצ"ל:
ד"ה כל שהיה כו' שנעשי' הזריקה בהכשר אין מועלין כו' כצ"ל:
ד"ה חוץ לזמנו כו' השתא דרום ולילה כיון דאיכא מיד כו' כצ"ל:
בא"ד דגרסינן חוץ לזמנו וחוץ למקומו למה לי כו' כצ"ל:
בא"ד לקבוע בפיגול ולחייב כרת דבעינן בפיגול כהרצאת כשר וא"כ כו' כצ"ל:
בא"ד שבא לאשמעינן דזריקה כו' כצ"ל:
בא"ד מעילה כדפרשתי לעיל דע"כ הוא מוכח ממילתא דר"י כו' כצ"ל. פי' דמוכח ממילתא דר"י דעיקר רבותא אתי לאשמעינן מזריקה כיון דנקט ר"י כללא דהיה לה שעת היתר לכהנים דהיינו הזריקה:
בא"ד שאין שום היתר בזריקה כו' כצ"ל:
בא"ד קמ"ל דלא הס"ד ואח"כ ד"ה עלו מהו שירדו כו' כצ"ל:

דף ב:

רש"י ד"ה ומשני הואיל כו' והיינו מרצון שמרצה לעבודת זריקה כו' כצ"ל:
ד"ה אליבא דר"י כו' הרי אלו ג' מעוטי' פרט לשנשחטה בלילה ושנשפך דמה ושיצא דמה חוץ לקלעים שאם עלו ירדו כ"ע ל"פ כו' כצ"ל והשאר יש למחוק דבהנך מודה ר"י דאם עלו (לא) ירדו וכ"כ תוס' ע"ש בזבחי' (דפ"ד):
ד"ה לא מעל עד שיפגום כו' כיון שנהנה ממנו כל שהוא אע"פ כו' כצ"ל:
בא"ד מעל מדרבנן כו' ל"א בחטאת מתה הוא דמעל כו' כצ"ל וכ"ה בס"י ומ"ו הב"ז כתב וכן נדפס בד"ח בצדו דגירסת רש"י אינו כגירס' שלפנינו משמע דרש"י לא גרס כלל הגירס' שלפנינו וזהו טעות דמוכח דהא רש"י כתב בהדי' בד"ה ואכתי מאי קמ"ל כו' כגירס' שלפנינו דפרי' לעולא מאי קמ"ל אלא ל"א הוא ברש"י וכן משמע מתוס' דמנחות (דנ"ב ע"א) ד"ה גזרו כו' דשתי גירס' הוא בספרי' ולא מזכיר רש"י כלל ע"ש:
תוס' ד"ה אליבא דר"י כו' דשינה מקומו דירדו כי פליגי כו' כצ"ל:
בא"ד בר"ש דמדמה כו' כצ"ל:
ד"ה ורבה אמר כו' שבק נשחטה בלילה כו' כצ"ל:
בא"ד מיירי בעולת העוף שדינה למעלה ועשאה למטה כו' כצ"ל:
בא"ד לא ירדו גבי זבחים כו'. פי' בקרבנות בהמה שטעוני זביחה ולא בעוף ובד"ח ציין ב' תיבות אלו כאלו נדפס בטעות ואינו מן הצורך:
בא"ד שינוי דעוף לגבי מזבח לשינוי דבהמה מצפון כו' כצ"ל:

בא"**ד** אלא נשחטה בלילה בהא כו' כצ"ל:
ד"**ה** אלא לרבה כו' קדשים שמתו הס"ד ואח"כ ד"ה ומאי איכא כו' וכ"ש דלא מייתי אשם דהוה כו' כצ"ל:

דף ג.

רש"**י** ד"ה ולא מועלין אפי' מדרבנן כו'. וכתב מ"ו הב"ז וצ"ע דלקמן (ד"י) ר"פ ולד חטאת פרש"י שם גבי חטאות המתות ולא מועלין מדאורייתא אבל מדרבנן מועלין כו' וצ"ע עכ"ל ואפשר ליישב דבאמת יש בהן מעילה מדרבנן ורש"י מפרש אליבא דמקשן דע"כ ס"ד הכי דאפי' מדרבנן ליכא מעילה ומ"ה פריך לעולא ולישנ' דרש"י הכי דייק דכתב דלא מיתריץ למימר הכי כו' ולא כתב בהך לישנ' דליכא למימר הכי מאי דלא מיתריץ אלא ע"כ כוונת רש"י דהמקשן לא מיתריץ לי' קושיתו לעולא למימר הכי ומשני אליבא דידי' דס"ל דבחטאו' המתות ליכא מעילה כלל אפי' מדרבנן לא קשיא לעולא משום דבחטאות המתות בדילין מנהון אבל לפי האמת איכא בהון מעילה דרבנן כמו שפרש"י לקמן אבל תוספת לא ס"ל הכי אלא ס"ל דבחטאות המתות ליכא מעילה כלל אפי' מדרבנן כמו שכתבו לקמן (די"א ע"ב) ד"ה תורים ע"ש:
ד"**ה** אמרי חטאת כו' לאפוקי שאר קדשים כו' כצ"ל:
בא"**ד** מחיים איצטרך כו' כצ"ל:
תוס' ד"ה חדא מגו חדא כו'. פי' כל שיש לו הכשר במקו' אחר כו'. פי' מליקה דפסולה בעולת העוף למטה וכשרה בחטאת העוף וקרי פסולו בקודש שאין כאן פסול גמור אלא נפסלה בקדושתו וכ"כ תוס' במס' נדה (דמ"א ע"א) ובזבחים (דס"ח ע"ב) בהג"ה:
בא"**ד** ואם עלו לא ירדו והאי דשינוי עולת העוף שעשה למטה כלומר שמלקה למטה וקאמר ר"ש דאם כו' כצ"ל וכ"ה בס"י:
בא"**ד** רוצה לומר דשני בהזאה כו' כצ"ל:
בא"**ד** כמו שינוי דשחיטה ותני דאם עלו לא ירדו וא"ש דקרי חדא מגו חדא כו' שלא היה יכול כו' כצ"ל:
ד"**ה** שהכניסה לפנים כו' וקשה דא"כ היכא קאמר דקלטה מחיצה כו' כצ"ל:
בא"**ד** ע"ב ושייך לאותו דיבור הוי מחיצה של במת ציבור כו' כצ"ל:

דף ג:

גמרא לכל דבר בעי רבי זירא עלו מהו שירדו כו' כצ"ל. ומ"ו הב"ז כתב נראה דה"ג לפרש"י עולת במת יחיד שנפסלה ועלו מהו שירדו עכ"ל וכן ראיתי בד"ח שנדפס גירסא זו ועיין מה שאכתוב בס"ד ברש"י שאינו מן הצורך לשבש הגירסאות בפנים:

רש"י ד"ה קלטה מחיצתו כו' בקדשי מזבח שנפסלו בהן ומיבעי ר' זירא עלו מהו שירדו כגון ששחטה להההוא כו' כצ"ל. ולפ"ז הגירסא שלפנינו גירסא נכונה היא:

בא"ד אי כרב יוסף ומשני לא לעולם כו' הד"א וכצ"ל:

בא"ד מיבעי' ליה והכי קמבעיא כו' הד"א:

בא"ד להקריבה בפנים דהיינו כו' כצ"ל:

ד"ה אמר רב גידל כו' שחישב בשחיטה לפגל כו' כצ"ל:

ד"ה שחטה חוץ לזמנה כו' חוץ למקומה אע"פ שזרק בשתיקה קדש הלחם כו' כצ"ל. פי' כיון שזרק בשתיקה הוה קרב המתיר כמצותו כדאמרינן במס' זבחים במתני' (דכ"ט ע"ב) ע"ש. ובד"ח נדפס נ"א ושיבוש הוא מהיכא תיתא דס"ד דזריקה נמי היה במחשבת פיגול דשחיט' קתני אבל צ"ע ליישב למה מביא ר"פ הך מתני' השוחט את התודה כו' ולמה לא פריך מהך מתני' לחוד דשחטה חוץ לזמנ' כו' דמשנה אחריתא היא ויש ליישב בדוחק:

תוס' ד"ה אמר ר"ג כו' ואחרי כן זרק סתם כו' כל שיטת תוספ' דלא כפרש"י:

בא"ד רחמנא לזריקה להוציא מידי מעילה או להביא ולמיהוי כאלו קבע חלק גבוה כו' כצ"ל:

בא"ד מידי מעילה או להביא הס"ד וכצ"ל:

ד"ה אלמא פיגול כו' לכך נראה הא דקאמר קדש הלחם לפסול ולא להביאה לידי מעילה והכי קאמר כיון דקדש הלחם ה"נ נימא גבי זריקה כו' כצ"ל:

ד"ה א"ל בזריקה כו' גבי לחם דכשנשחט הוי קדוש אמרינן קדש הלחם כו' כצ"ל:

בא"ד מזריקה מייתי לידי פיגול דאי נקבע כו' כצ"ל:

ד"ה קומץ פיגול כו' במנחות ד' עבודות שבמנחה כו' כצ"ל:

בא"ד שבזבח ותני קומץ כו' כצ"ל:

בא"ד וא"ת והיכא ס"ד לומר כו' כצ"ל:

בא"ד ע"כ פקע פיגול כו' כצ"ל:

בא"ד בעלמא הוא ולא קרבו מתיריו וא"כ האיך כו' כצ"ל:

דף ד.

רש"י ד"ה והא עלה כו' במחשבה דקמיצה כו' כצ"ל:
בא"ד הכי קאמר אם אתה חשוב כו' כצ"ל:
בא"ד כפיגול גמור ולא אמרינן דכיון דהעלהו כו' כצ"ל:
ד"ה מחלוקת כו' דקא' כו' הזמן פסול ואין כו' כצ"ל:
בא"ד זה וזה פסול ואין כו' כצ"ל:
ד"ה אמר לך ר"ג כו' אי בעבודה אחת כו' כצ"ל:
ד"ה אי הכי דלטעמיה דקאמר דעד דזריק לא הוי פיגול תיקשי ליה גבי תודה נמי כו' כצ"ל:
בא"ד הא דמאי קדש הלחם דקאמר מאי לאו כו' כצ"ל:
ד"ה אלא לעולם כו' בחטאת ואשם ופריך דע"כ בחטאת ואשם מיירי כו' הד"א וכצ"ל:
תוס' ד"ה והא אמר אילפא כו' אלמא שחל הפיגול כו' כצ"ל:
ד"ה אלא מאי קדש הלחם לאו כו' כך היה הגירסא לפני תוס':
בא"ד דהא פירשתי לעיל כו' כצ"ל:
בא"ד בשחיטת פיגול ומ"מ לא מהני' זריקת פיגול כו' כצ"ל. ובד"ח ציין תיבת פיגול ולא ידעתי למה:
ד"ה לימא מסייע כו' אע"ג דאיזריק דם כלומר כו' כצ"ל:
ד"ה אי בעולה כו' כדאמר לקמן הס"ד:
ד"ה ועוד תניא כו' אלא כו' והשתא הוי סייעתא מ"מ להדיא דרישא דהיינו זריקת פיגול ופריך סיפא ודאי כו' כצ"ל וכ"ה בס"י. פי' אע"ג דמסיפא ליכא לסיועה דאיכא למימר דלן דוקא קתני אבל מרישא דאיירי בזריקת פיגול הוי סייעת' ומ"ו הב"ז מוחק הני שתי תיבות מ"מ ולא ידעתי למה:
בא"ד דלא מסייע לי' דלעולם בחטאת ואיזריק וקמ"ל כו' כצ"ל:

דף ד:

גמרא נמי רישא א"ד סיפא ודאי מסייע ליה רישא לא וסיפ' מי פשיטא דמסייע ליה ומ"ש הלנה דקעביד כו' כצ"ל וכ"ה בס"י:
רש"י ד"ה סיפא ודאי כו' ה"ה בפיגול כו' כצ"ל:
ד"ה וקא פריך כו' למחשבת פיגול ומהדר ליה אמאי לא דמי ומ"ש כו' הד"א וכצ"ל:

ד"ה אבל מחשבת פיגול כו' ורישא בעולה קמיירי כו'. וכתב מ"ו הב"ז וקושיא ראשונה אי בעולה פשיטא וצ"ל דלא חש להשיב עליה ותוס' לשיטתי' תי' בע"א עכ"ל ואפשר ליישב בדוחק:

ד"ה הכי נמי דאין מועלין בו דזריקת פיגול מוציאה מידי מעילה והיינו דלא כר"ג הס"ד וכצ"ל:

ד"ה אמאי קתני סיפא דההיא הפיגול כו'. פי' סיפא דהך רישא דקתני הפיגול בק"ק כו':

בא"ד בו באימורין כלומר כו' כצ"ל וכ"ה בס"י:

ד"ה ליפלוג ברישא כו' דמועלין בו ומסייע כו' כצ"ל:

ד"ה אמר ליה רישא כו' דאין מועלין אמאי קתני כו' הד"א:

בא"ד מועלין בו לאחר זריקה אין מועלין בו כדדייק מרישא הילכך כו' כצ"ל:

תוס' ד"ה הפיגול כו' וא"ת א"כ מאי אירי' פיגול כו' וליכא לשנוי' דלמא הא קמ"ל דלא אמרי' כמאן דחנקינהו דמי ולא קרינן בהו קדשי ה' כמו שהקשו תוספת לעיל ע"א ד"ה אי לא זרק כו' דא"כ ליתני סתם הפיגול מועלין בו ותו לא ל"ל בק"ק:

בא"ד מידי מעילה הס"ד ואח"כ ד"ה אמאי קתני סיפא כו' כצ"ל:

בא"ד מועלין בו אלא ודאי כו' כצ"ל:

בא"ד כגון בעולה דבהא אפי' ר"ג מודה וגם כו' כצ"ל:

בא"ד דלא הוי לאחר זריקה כו' כצ"ל:

בא"ד בהתיר ממנו ואפ"ה חשבה רחמנא כו' כצ"ל:

ד"ה היתר שחיטה כו' אבל לא פקעי קדשי השם עד כו' כצ"ל:

בא"ד כי נעשית השחיטה בהכשר וא"כ הל"ל היתר קבלה שנינו כלומר שבא לידי היתר קבלה יש לומר כו' כצ"ל:

דף ה.

גמרא אמר ר"ז לא דייק מתני' כו' כצ"ל:

שם ונפסל' שלנה ושנטמאת כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה מתקיף לה ר"י כו' שניתז מדמה על כו' כצ"ל:

בא"ד על הבגד תכבס וגו' בראוי להזאה הכתוב מדבר הס"ד וכצ"ל:

תוס' ד"ה חזקיה אמר כו' כלומר לר' יוחנן קשיא ממתני' כו' כצ"ל וכ"ה בס"י:

ד"ה לאו דלן דם כו' כחזקי' לא דייקא כו'. פי' דלחזקיה לא קשיא ממתני' דאפשר לומר דמתני' אתי' כחזקי' ואיירי בלן דם ומ"ה אין מועלין משום דשחיטה נעשית בהכשר והיתר שחיטה שנינו אבל לא מטעם דכל העומד לזרוק כזרוק דמי כמו שפרש"י ומש"ה

כתבו תוספת דכחזקיה לא דייק' דא"כ ה"ל למינקט רבותא טפי אפי' קיבל בפסול נמי אין מועלין משום דשחיטה נעשית בהכשר ודיוק זה אינו חשוב בעיני הש"ס:
ד"ה לא דלן בשר ומ"ה אין מועלין דאיכא כו' כצ"ל:
ד"ה שקיבלו פסולי' כו' כך הוא אי דקבלו פסולין או דקבלו כשרים כו' כצ"ל:
בא"ד אמאי תני כלל קבלה בפסולין ליתני כו' כצ"ל:
בא"ד הא קבלוהו כשרים כו' כצ"ל:
בא"ד תנא קבלוהו פסולין לחוד כו' כצ"ל:
בא"ד כשרי' אין מועלין דאל"כ הוה פריך ל"ל למיתני קבלוהו פסולין אי אמרי' כו' כצ"ל:
ד"ה חטאת פסולה כו' חטאת פסולה הס"ד ואח"כ ד"ה קיבלו פסולין כו' כיבוס כמו דלגבי כו' כצ"ל:
בא"ד כך דקבלוהו כשרים כו' כצ"ל:
בא"ד לומר דוקא כמו כן כו' כצ"ל:
בא"ד גבי מעילה לאו דוקא כו' כצ"ל:

דף ה:

רש"י ד"ה הכי נמי כו' לאו דוקא תני דנימא כו' כצ"ל:
בא"ד דבעינן זריקה בהכשר וליכא כו' כצ"ל וכ"ה בס"י:
ד"ה אלא לעול' כו' כדאמרן והני פסולי' דתני גבי חטאת לאו דוקא כו' כצ"ל:
ד"ה ה"ג הא כו' כלומר הא דתני גבי חטאת פסולין כו' כצ"ל:
בא"ד דכשר עושה שירים ופריך והיכא אמרת כו' הד"א וכצ"ל:
ד"ה פסולין כו' שירים והא דאמר כו' הד"א:
תוס' ד"ה אמר רב אשי כו' לומר דאין להקפיד כששני מקומות כו' כצ"ל:
בא"ד מ"מ אין להקפיד במשנה אחרת כו'. פי' משום דרגילות של משניות לאשמעינן בקוצר אף למה שמפורש כבר וכ"כ תוספת במסכת ברכות (ד"ב ע"א):
בא"ד דבסמוך הס"ד ואח"כ ד"ה פסול מהו כו' שיריים הס"ד ואח"כ ד"ה ה"ג מאי לאו כו' ומשני לא לבר מפסול כו' כצ"ל:
בא"ד ומשני לא אפי' פסול כלומר פסול הוא כמי כו' כצ"ל:
בא"ד אין לך שאינו מרצה כו' כצ"ל:
בא"ד אינו עושה שיריים אלא חוץ לזמנו כו' כצ"ל:
ד"ה ומאי לעולם כו' דלא אתי' זריקה ומפקע מידי כו' כצ"ל:

דף ו.

רש"י ד"ה כיצד לן כו' כזריקת כשר כו' כצ"ל:
ד"ה לא דקבלי' כו' והוא אכל הבשר בלילה כו'. פי' לאחר חצות או לאחר ע"ה שנעשה נותר ועדיין לא נזרק הדם:
ד"ה כל לאפוקי כו' קדשים אפי' שלא כתיקנ' כו' כצ"ל:
תוס' ד"ה כיצד לן לפני הזריקה כו' זריק והאי לפני זריקה כו' כצ"ל:
בא"ד בהכשר הס"ד ואח"כ ד"ה מאי אירי' כו' קודם זריקה לאחר כו' כצ"ל:
ד"ה ת"ש ר"ש כו' מוקמת לה דנעשה קבלה בהכשר כו' כצ"ל. פי' דס"ד דהויא שהות למזרקי' דאי בעי זריק בקבלה לא הויא שהות למזרק' דתוס' ס"ל אפי' לר"ש ל"א דאי בעי זריק אלא כשראוי ממש לזריקה דהיינו שחיטה וקבלה נעשה בהכשר שלא בפיגול אכן שיטת רש"י אינו כן בד"ה לאחר זריקה כו':
בא"ד וגם בהילוך לא מצית אמרת כו' כצ"ל. ולפי הגירס' דגרס רש"י התם במס' זבחי' (דט"ו ע"א) במסקנא בהולכה זוטרתי ששחט בצד המזבח וזרק כ"ע ל"פ דפסולה ומודה ר"ש משום דא"א לבטלה משכחת לה נמי הכא דפיגל בהולכה ומיירי בהולכה זוטרתי דמודה ר"ש דפסלה וגם מתוס' מוכח התם דגרס הכי וא"צ לעייל הכא בפרצה דחוקה דמיירי שפיגל בסוף קבלה:
בא"ד בתחלת קבלה הס"ד ואח"כ ד"ה וקתני מועלין וש"מ כו' ולאחר זריקה לאחר שיראה לזריקה כו' כצ"ל. והתוספ' אזלי לשיטתן כדלעיל:
בא"ד ע"כ מיירי בזרק אח"כ מדקאמר כו' כצ"ל:
בא"ד שנינו מ"מ כי פיגל כו' כצ"ל:
ד"ה ת"ש כו' מועלי' הא לא פיגל כו' כצ"ל וכ"ה בס"י:
בא"ד מנליה הא דדוקא כו' כצ"ל:
בא"ד מכיון שנתקבלה בהכשר כו' כצ"ל:
בא"ד דאית ליה דמסתמא כו' כצ"ל:

דף ו:

גמרא אבל יוצא כולה לא כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה בשר ק"ק כו' ואח"כ נכנס כו'. וכתב מ"ו הב"ז ולא נהיר' דבהדי' מוכח בזבחים (ד"צ ע"א) ובמנחות (דמ"ז ע"ב) דבהדר עיילינהו כ"ע ל"פ בדאיתנהו אבראי פליגי ונרא' דמה שדחק לרש"י לפרש כן הוא מדאמר ר"פ לקמן דביצא דם וחזר מודה ר"ט ש"מ

דפלוגתייהו ביצאו וחזרו ואין זה כדאי לדחות ראיות ברורו' הנ"ל דבדם אי אפשר בע"א כ"א שחזר ונזרק אבל אימורי' או בשר איירי אפי' בנשארו אבראי עכ"ל. והנה מה שכתב [צאן קדשים: שדחק] רש"י לפרש כן הוא מדאמר ר"פ לקמן כו' משמע דר"פ מוקי לפלוגתייהו דר"א ור"ע ביצאו וחזרו. ותמי' נשגבה בעיני על מ"ו הב"ז דאישתמיט' מיני' סוגי' דהתם דזבחים דר"פ גופא קאמר התם בדהדר עיילינהו כ"ע ל"פ גם מה שכתב דבדם א"א בע"א כ"א שחזר ונזרק כו' טעם זה אפשר לומר בדם לפי מה שהוא מביא סוגי' דלקמן דתני דביצא דם וחזר מודה ר"ע אבל לפי מה שתני לקמן ויצא דם אע"פ שחזר כו' מדנקט לשון רבותא אע"פ שחזר לא שייך האי טעמא דבדם א"א בע"א דא"כ הל"ל ויצא דם וחזר מאי אע"פ דקאמר אלא נ"ל דבאמת בתרוייהו פליגי ומה שפרש"י ואח"כ נכנס היינו רבותא לר"א דאע"פ שחזר ונכנס קודם זריקה אינו מועיל הזריקה כמו גבי דם והא דמוקי (ר"ע) [צאן קדשים: ר"פ] התם בזבחים דלא פליגי אלא בדאיתנהו אבראי היינו דחוי קמדחי ליה דלא לימא כתנאי ע"ש וכן כתבו תוס' במס' מנחות (דמ"ז ע"ב) ד"ה ובהדר כו' ע"ש דבתרווייהו פליגי כנ"ל ברור ונכון:

ד"ה וחייבי' עליו כו' דהא כו' ונותר כזריקה כשרה כו' כצ"ל:

ד"ה אבל לאיתויי כו' למעילה כו' כצ"ל:

ד"ה איתמר כו' זריקה למקצת כו' כצ"ל:

ד"ה אבל יצא כו' דמהני' לכולו דכמו כו' כצ"ל:

תוס' ד"ה בשר ק"ק כו' אכילה ניחא ולמ"ד כו' כצ"ל:

בא"ד מידי מעילה הס"ד:

ד"ה ואין חייבי' כו' דבעינן (נותר) [צאן קדשים: ניתר] לטהורים כו' כצ"ל:

בא"ד לא ניתר לטהורי' כו' כצ"ל:

בא"ד ממעילה כך פוטר בשר חבירתה ממעילה ואע"פ כו' כצ"ל:

בא"ד אבל שאר פסולי' דחמיר מודה ר"ע כו'. וכתב מ"ו הב"ז במנחות (די"ג ע"א וע"ב) איכא מ"ד דס"ל דה"ה בחסרון נמי מהני ומהתימ' שלא זכרו התו' מסוגיא זו כלל עכ"ל ותמי' לי דאישתמיט' מיני' מסקנא דסוגיא דהתם דהא רבא הוא דאמר דבחסרון נמי מהני לר"ע ומסיק דהדר רבא ואמר לאו מילתא היא דאמרי דודאי לא מהני הקטר' לשירי' שחסרו ומביא ראיה לזה אע"ג דדחי אביי התם לראייתו מ"מ לא מצינו דהודה רבא לאביי ע"ש ומ"ה השמיטו תוס' סוגי' זו כנ"ל ברור:

ד"ה והני תרתי ל"ל כו' קלים הס"ד:

ד"ה שלא כתיקונה כו' להביא יותר לידי מעילה כו' כצ"ל:

בא"ד הרצאה בפיגול ואמר רחמנא האוכל פיגול כו' כצ"ל:
ד"ה כי אמר ר"ע כו' דבראי כיון דיליף ליה ממפריש דהיינו מקצתו כו' כצ"ל. פי' דבמפריש נמי אמרינן (מהו) [צאן קדשים: מגו] שדמה פוטר את בשרה פוטר נמי בשר חברתה:
ד"ה א"ל ר"י כו' אם אבדה חצי הזבח כו' דלא כרש"י דפי' דקאי אאימורי' דניחא להו לפרש בבשר עצמה:
בא"ד או נשרף חוץ לזמנו מחשבתו כו' כצ"ל:
בא"ד פיגול בשאר הבשר שהוא בעין כו' כצ"ל:
בא"ד מההיא התשובה כו'. פי' דר"א פריך לר"י מאבוד ושרוף על פסול יוצא כיון דיליף ממפריש ומפריש דומה ליצא מקצתו כמו שכתבו תוספ' לעיל משא"כ ביצא כולו לחוץ לא דמי למפריש:

דף ז.

גמרא והרי דמן מונח בכוסות מועלין בשניהם כו'. כתב מ"ו הב"ז ק"ק דה"ל למיפשט מכאן לא היתר שחיטה ולא היתר זריקה שנינו כ"א היתר אכילה ומכאן נראה לי להוכיח דזה הטעם של הרמב"ם שפסק כר"י דהיתר אכילה שנינו כו' עכ"ל. ולענ"ד ליכא למיפשט מהכא ואפשר לומר בעלמא היתר זריקה שנינו כיון דקיבל כראוי הותר לזריק' אע"ג דעדיין לא נזרק דכל העומד ליזרק כזרוק דמי אבל הכא שאני כיון דשתיהן ראוין לזריקה ויכול לזרוק דמה של איזו מהן שירצה וליכא למימר על דמה של אחת כל העומד ליזרק כזרוק דמי דילמא רוצה לזרוק מדמה של אחרת והוי האי דמה פסולה דמותר חטאת ואינו ראוי לזריקה ואע"ג דכל אחת הוי כמו ספק מעילה ר"ע אזל לשיטתי' דס"ל במסכת כריתות (דכ"ב) דמחייב על ספק מעילות אשם תלוי ה"ה הכא נמי כיון דלא ידעינן איזו הוא רוצה ליזרק והוי כל חד ספק מעילה מ"ה מועלין בשתיה' כנ"ל ברור:
שם אמר ר"ע הא זה כו' הוא (פוסק) [צאן קדשים: פיסק'] בפני עצמו:
רש"י ד"ה והא בעא מיניה כו' חישב לנשפכים כו' כצ"ל:
ד"ה נשפכי' שירי הדם כו' חישב בשעת שפיכה ע"מ לאכול כו'. וכתב מ"ו הב"ז לא ידעתי היאך נעלם מהם דברי הגמרא דזבחים (די"ג) והביאו התוספת ע"ש עכ"ל ואפשר לפרש דברי רש"י אע"ג דמסיק בסוגיא דהתם דשפיכת שיריים והקטרת אימורי' אין מעכבי' כמו שכתבו תוספת אפ"ה קבעי לר"א אליבא חביריו שבגול' שאמרו מחשבין על האבוד ועל השרוף אע"ג דלא איתנהו בעולם ובעינא מחשבה בשעת עבודה וע"ד

אכילת אדם או למזבח כמו שפרש"י בסוגי' דהתם בד"ה דמעטינהו כו' והני אימורים כיון דליתנהו בעולם לא חישב לא על אכילת אדם ולא על אכילת מזבח אפ"ה כיון דחישב בשעת זריקה ע"מ להקטיר חוץ לזמנו מהני משמע בחד סגי או בשעת עבודה או חישב על אכילת אדם או למזבח אפי' שלא בשעת עבודה ומ"ה קבעי אם חישב בנשפכי' ע"מ לאכול כזית חוץ לזמנו אי מהני אע"ג דלא הוי בשעת עבודה כיון דחישב על אכילת אדם מהני מחשבה לפגל כנ"ל ברור כוונת רש"י:

ד"ה אמר רבא כו' הכא שהבשר יצא כולו כו' כצ"ל:

בא"ד ולישרף לא אמר כו' הד"א:

בא"ד ליאבד ולישרף הס"ד:

ד"ה א"ל בלשון כו' במתני' הס"ד ואח"כ ד"ה והלא פסול כו':

ד"ה והרי המפריש וכו' והרי כו' מועלין בו הס"ד ואח"כ ד"ה דין הוא שיפטור את בשרה ואע"פ שיש פסול יוצא דהא נזרק דמה של א' מהן נפסלה השני' כו' כצ"ל ושייך לע"ב וכ"ה בס"י:

תוס' ד"ה חישב לנשפכי' כו' מן הזבח כו' כצ"ל:

בא"ד לא קבעי במחשב בזריקה כו' כצ"ל:

בא"ד דקבעי במחשבה בשעת הולכה ע"מ לזרוק כו' כצ"ל:

בא"ד א"ד הואיל ואין מצוה כו' כיון דבכוס אית' דם לזריקה:

ד"ה אמר ליה ר"ז כו' מן האלל חוץ לזמנו כו' כצ"ל:

בא"ד ואלל הוא גידי הצואר כו'. תמי' לי דבחולין דחה תוס' פי' זה שהוא פי' רש"י ופי' אלל היינו מרטקא דהתם שהוא בשר מת או בשר שפלטתו סכין וכפי' תוס' בזבחי' שם והכא פי' תוספ' כפרש"י דהיינו גידי צואר ואי לאו דמסתפינ' ה"א ה"נ להגיה ואלל הוא בשר המת ובלאו הכי ההכרח להגיה הכי כיון שכתבו תוספת אם רצה לאוכלו אוכלו ואי מיירי בגידי הצואר אינו ראוי לאכילה כלל דכעץ בעלמא נינהו וכפרש"י בזבחים ובחולין ותמיה לי על מ"ו הב"ז שלא הרגיש בזה כנ"ל ברור:

בא"ד אם רצה לאוכלו אוכלו הני נשפכין נמי כו' כצ"ל וכ"ה בס"י:

בא"ד מלאיתויי מהני דטומאה הס"ד וכצ"ל:

ד"ה אלא דקתני כו' כגון שזרק חתיכות בשר וחתיכו' אימורין בפי כלב ובפי כבשן ועדיין לא הגיע בפי כלב או בפי כבשן בשעת מחשבה כו' כצ"ל:

בא"ד ליצא כולו לגירס' כו' כצ"ל:

ד"ה לא אמר ר"ע כו' בבת אחת אין ר"ל בסכין ארוכה במשמע אלא אפי' בזא"ז כו' כצ"ל וכ"ה בס"י וגירס' שלפנינו הוא גירסת מ"ו הב"ז:

ד"ה לכפר פאני כו' פסול הוא שהשיב לו כך הזקן כו' כצ"ל:
ד"ה תשובה גנובה כו' בבת אחת דוקא דפסל הוא השני כו' כצ"ל:
בא"ד כזבח אחד מה לי בבת אחת מה לי בזא"ז כו' כצ"ל:
בא"ד ואתה אומר כן כו' כצ"ל:

דף ז:

גמרא אמר ר"י לר"ל ואתה אומר כן כו' כצ"ל וכ"ה בס"י:
רש"י ד"ה מה לי כו' מותר חטאת דחשבת להו כגוף א' בשחטן כו' כצ"ל וכ"ה בס"י ובד"ח נ"ב נ"א ואינו מן הצורך:
ד"ה א"ל ר"י לר"ל ואתה אומר כן דחשבת כו' כצ"ל:
ד"ה אלו הפריש כו' ב' אשמו' לרבותא נקט וכ"ש כו' כצ"ל:
ד"ה ושחט את כו' שאם עלו אותן כו' כצ"ל:
ד"ה האמר עולא כו' גופא הוא אלא היינו כו' הד"א:
ד"ה אמר ר' יוחנן כו' דינוקא דר"ל וקרי ינוקא כו' כצ"ל:
בא"ד ממנו ואותבי' ולא ידע כו' כצ"ל:
בא"ד ל"א דדיקא דדייק הכא כו' כצ"ל. פי' קצצתי רגלוהי דדיקא:
בא"ד גבי ב' חטאות דשחט בבת אחת כו' כצ"ל:
ד"ה על זה וזה כו' בכל הני אבל לאחר זריקה נקבעו בכל הני הס"ד וכצ"ל:
ד"ה אימא סיפא כו' נמי אין מועלין ובתרווייהו בסיפא דרישא ובסיפא דסיפא אין מועלין כו' כצ"ל. פי' בסיפא דסיפא ליכ"ל דתני איידי דלא שייכי שום מעילה בק"ק אפי' קודם זריקה כ"ש תוספת:
תוס' ד"ה ועל זה וזה כו' ועל האימורי' הס"ד ואח"כ ד"ה נמצא מעשה דמים בקדשי קדשים להקל ולהחמיר פי' להקל כו' כצ"ל:
ד"ה הא איסורא איכא כו' אכלי להו הס"ד:
ד"ה הא ממונא כו' דאגב דתני מועלין כו' כצ"ל:
בא"ד לאחר שניתר לזריקה כו' כצ"ל:
ד"ה כי אמר ר"ע כו'. פירוש אין הכי נמי דאיסור כו' כצ"ל:
הדרן עלך קדשי קדשים.

דף ח.

פרק חטאת העוף.

תוס' ד"ה מועלין כו' כשהקדישן הס"ד:
ד"ה הוכשר ליפסל כו' ובמחוסר כיפורים כלומר שאם נגעו ט"י או מחוסר כיפורים פסול מלאכול הס"ד וכצ"ל:
ד"ה ובלינה כו' שמיד שנמלק' מתחלת לינה כו' כצ"ל:
ד"ה ואין מועלין בה כו' לפי שהיא קודמת ועולת העוף כו' כצ"ל:
בא"ד לכהנים ובעולת העוף מועל אף כו' כצ"ל ועיין בתי"ט:
ד"ה עולת העוף כו' בעולה הס"ד:
ד"ה מוצה דמה כו'. פי' שסוחט הבשר כו' כצ"ל:
ד"ה הוכשרו ליפסל כו' טבול יום ג' בית הדשנים כו' כצ"ל:
ד"ה אין מועלין בעורות כו' קדשי ה' והכהנים בעורות כו' הד"א:
ד"ה קרמו פניה כו' פ' שתי הלחם דאין דוחות לא שבת ולא י"ט ונאפות מבערב א"כ כשנאפה מבערב הרי הם פסולים למחר בלינה אלא ע"כ דאין לינה פסלה בהו ואור"י דגרס שפיר כו' כצ"ל:
ד"ה קדשו בכלי כו' בטבול יום משקדשו בכלי ראשון כו' כצ"ל:
ד"ה ופיגול אין בהן כו' החמה דבתמורה חשיב כו' כצ"ל:
ד"ה אבל לאיטמויי (לו) [לא] פי' שהטבול כו' כצ"ל:

דף ח:

גמרא ר"א בר אהבה אמר משמיה דרב מיצוי כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה ותני רב במתני' גבי כו' כצ"ל:
בא"ד הוזה דמה דס"ל דמיצוי כו' כצ"ל:
ד"ה אלא ארישא דקרא כו' החטאת קאי חטאת כו' כצ"ל:
ד"ה וכי תימא כו' שיריים מעכבי כלומר דבשיריים גופ' נמי אמרי' דחיסרון מעכב והיכי אמרי' כו' כצ"ל וכ"ה בס"י. פי' מה היכ' דאיכא שיריים רק שלא היה נשאר כמו שהיה בשעת קמיצה מעכב מכ"ש היכא דלא ניתותר כלל משיריים ומ"ו הב"ז מ"ז ואינו מן הצורך:
תוס' ד"ה מטמא את הקודש לפסול עוד א' כו' כצ"ל:
ד"ה לאבא שאול כו' דפסחים דלא משכח' ליה רביעי כו' כצ"ל:
בא"ד ע"י עצים ולבונה רביעי בקודש דאורייתא ואבא שאול הכי ס"ל וא"ת לרבא היכי קאמר דלמא כו' כצ"ל. פי' עצים ולבונה טמאים ע"י חיבת הקודש אפי' למ"ד אין אוכל

מטמא אוכל וכ"כ תוספת בחגיגה (דכ"ד ע"א) ד"ה מניין ע"ש ומ"ו הב"ז מ"ז ואינו מן הצורך:

ד"ה אמר ר"ח כו' ה"ל למימר מודה ר"ע כו'. פי' דמודה ביצא דם והראש של עוף הוי כיצא דם:

בא"ד דזבחים היא בפנים ורגליה מבחוץ קבל ואח"כ חתך כו' כצ"ל:

בא"ד כגון שיצא וחתך כל מה שיצא עד שהגיע לעצם שאין כו' כצ"ל. פי' דהדם מעוכב ע"י חתיכה מלעלות וליכנס לפנים וכפרש"י במס' זבחים (דכ"ו ע"א) ע"ש אבל הגירסא שלפנינו עם העצם ליתא דא"כ ב"מ קמקריב כדפריך התם במס' זבחים ע"ש:

בא"ד בזבחים קבל ואח"כ כו' כצ"ל:

בא"ד היוצא ונתערב עם הדם כו' כצ"ל:

בא"ד שמנונית ותני רב הוזה כו' הד"א:

בא"ד נעשה מצותו קרינן ביה הס"ד וכצ"ל:

ד"ה כדתני' כו' וליכא עיכובא ומאי חטאת כו' כצ"ל:

ד"ה אלא מעתה כו' להש"ס שיריים שחסרו כו' כצ"ל:

בא"ד דכי לא ניתותר כלומר שחסרו מן השיריים לא יאכלו כהנים הס"ד וכצ"ל:

ד"ה והא תניא כו' בין קמיצה להקטרה הס"ד ואח"כ ד"ה התם כתי' והנותר כו' כצ"ל וכ"ה בס"י ומ"ו הב"ז גורס תיבת ומשני וכתב שקאי אדלעיל ליישב פי' רבו כו' ואינו מן הצורך לשבש הגירסאות:

בא"ד והקטיר אינה קאי אכל המנחה רק הקומץ הוא מקטיר כו' כצ"ל:

דף ט.

גמרא תנן מועלין בהן עד שתצא לבית הדשן כו'. וכתב מ"ו הב"ז מכאן נראה היכא דהוציא לחוץ אבית הדשן ודאי תו אין מועלין אפי' לר"י והא דמועלין בת"ה אפי' לאחר שנעשה מצותו היינו בדשן שהרים והניחו אצל הכבש כדאמרינן בזבחים ובחולין וא"כ יפה השיג הראב"ד על הרמב"ם בפ"ב מה' תמידי' ומוספין שכתב אסור ליהנות מדשן שהוציא לב"ה בחוץ ואין בדברי הר"י קורקוס טעם כו' והרמב"ם פסק כמתני' עד שתצא לבית הדשן משמע משתצא שוב אין מועלין בדשנה וצ"ע עכ"ל והניח בצ"ע על הרמב"ם ולענ"ד צדקו דברי הרמב"ם ואין מקום להשגת הראב"ד מה שכתב ואין מעילה אלא בת"ה דבאמת הרמב"ם ס"ל דמשתצא שוב אין מועלין כמתני' אלא דס"ל דאע"פ שאין מועלין בהם משום דלא איקרי קדשי ה' שכבר נעשה מצותו מ"מ אסור ליהנות בו דמסברא ידעינן דכל הדשנים שוין לאסור בהנאה ומ"ה כתב הרמב"ם ואסור ליהנו' בו ולא כתב

שמועלין בו ותמי' לי על הר"י קורקוס שתולה דעת הרמב"ם בפלוגתא דהכא שפסק כר"י דהכא פליגי בת"ה כנ"ל ברור ונכון דברי הרמב"ם ואון לי מצאתי בתוס' במסכת יומא (דנ"ט ע"ב) ד"ה והרי ת"ה כו' שכתב כהאי גוונא ע"ש:

רש"י ד"ה פרים הנשרפין כו' היתר לכהני' הס"ד ואח"כ ד"ה הוזה דמה דהזאת דמן כו' כצ"ל:

ד"ה קרמו בתנור דהיינו תחלת תקונן וההוא כו' כצ"ל:

ד"ה המנחות כו' בפה הס"ד ואח"כ ד"ה אבל מועלין בקומץ כו':

תוס' ד"ה ואמר ר"פ כו' מעכבין ואחטאת העוף קאי הס"ד וכצ"ל:

דף ט:

גמרא אשמו יוסיף ויביא כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה וכולן שפקעו כו' התיישים והעצמות כו' כצ"ל ותיבת שבמחובר י"ל דיתור לשון הוא דהא מסיים בזמן שהן מחוברים וגם אינה במשנה שם:

ד"ה וכן גחלת כו' מעילה ומן הארץ כו' הד"א:

בא"ד שבמזבח יחזור כו' הד"א:

ד"ה למידין לפני כו' דהיינו לוי מרבי כו' כצ"ל:

בא"ד משמיה דרבי כו' כוונת רש"י בזה לתרץ תמיהת תוספת מה שכתבו דאין זו שיטה שיביא ראיה לדברי לוי מלוי עצמו מ"ה פרש"י דלוי לאו מעצמו אמר אלא משמי' דרבי:

ד"ה הנהנה כו' חטאתו הס"ד ואח"כ ד"ה ה"ג אם נודע לו כו' כצ"ל וכ"ה בס"י:

ד"ה אם כבר כו' חטאתו הנך דפיישי ומבי' כו' כצ"ל:

תוס' ד"ה וכולן שפקעו כו' וטלפים דקאיירי בהו ברישא דהך מתני' דתני אם פרשו כו' כצ"ל:

בא"ד דהתם דגבי גחלת כו' כצ"ל:

ד"ה לא קרבה כו' כמו כן דקרבה חטאת כו' כצ"ל:

ד"ה כבר קרבה כו' שהרי אם היה חטאת כו' כצ"ל:

בא"ד שהם מעות ילכו כו' כצ"ל:

ד"ה קרבנות צבור כו' ציבור ציבור קיימא כי דור כו' כצ"ל. ודבריהם אינם מובנים לי דהא קי"ל במסכת תמורה (דט"ו ע"ב) דאפי' חטאת צבור שמתו בעליהם אינה מתה לפי שאין הציבור מתים ע"ש:

דף י.

גמרא רישא ר"ש וסיפא רבנן אמר ר"ג דבי כתיל לר"א אין הכי אמר אביי כו' כצ"ל ומ"ו הב"ז מ"ז ואינו מן הצורך לשבש הגירסאות דלשון קושיא היא:

שם ופיגול אין בהן זה הכלל כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה וסיפא דאמר כו' לאחר כפרה וה"ה המעות הס"ד וכצ"ל. פי' ה"ה המעות הקרן והחומש יפלו לנדבה למזבח אע"ג דאיכפור בעל כמו החטאת גופא שנמצאת קודם שהקריב לרבנן והלשון הזה איתא נמי במתני' מס' תמורה (דכ"ב ע"ב) לרבנן ואין המעות כו' ע"ש ומ"ו הב"ז מ"ז ואינו מן הצורך:

ד"ה פשיטא כו' ולא לגבוה ובאימורי ק"ק כו' הד"א:

ד"ה ה"מ כו' קמי כפר' קודם כו' כצ"ל:

בא"ד להקריבן ודינייהו הוי כו' כצ"ל. פי' הדין של אותן המעות:

ד"ה ופיגול אין בהם כו' מתירי' ופיגול אינו נוהג אלא בדבר שיש לו מתירין כגון שלמים כו' כצ"ל:

בא"ד לכהנים או דבר כו' הד"א:

ד"ה אין חייבים כו' מפיגול דמשום נותר וטמא נמי אין חייבים עד שיקרבו מתירי' כמו פגול דנותר יליף קדש קדש מפיגול וטמא יליף חילול חילול מנותר הס"ד וכצ"ל ורש"י מפרש לקמן ושייך לכאן:

ד"ה חייבים עליהם כו' כצ"ל:

ד"ה ומשום נותר כו' פיגול הס"ד והשאר שייך לדיבור של מעלה כאשר ציינתי:

תוס' ד"ה רישא כו' רישא ר' היא דהא כו' כצ"ל:

בא"ד דהא דאמר ר' תמו' היינו כו' כצ"ל:

בא"ד דפליג אדרבנן אף במפריש חטאת לאחריו' כו'. פי' אבל רבי מודה לרבנן במפריש לאחריות דמתכפר באחת מהן וחבירתה רועה כדמוקי בתמורה (דכ"ד ע"א) דברי ר' הושעיא במפריש שתי לאחריות כר' וכי אמר ר' שני' תמות באיבוד אבל אחריות לא ע"ש. ומ"ו הב"ז נכנס בדוחק לפרש בע"א ואינו מן הצורך:

בא"ד גבי דמי חטאת כו' כצ"ל:

בא"ד מ"מ כי קרבה חטאת אמרי' ילכו כו' כצ"ל:

בא"ד וא"ת והא מודה ר"ש כו'. פי' דמודה דמתכפר בא' מהן והשני יפלו לנדבה והכא ברישא קתני דילכו לים המלח ועיין בתמורה (דכ"ג ע"ב) ובד"ח ציין דט"ו וטעות הוא:

ד"ה הכל מודים כו' דמודים דפטור אלא כו' כצ"ל:

בא"ד אי קודם זריקת דמים כו' פי' שנהנה קודם ז"ד:
בא"ד ומפקה מידי מעילה דלא חזו תו לקדשי ה' אבל קודם זריקה מודה דמועיל ונראה לפרש דהכא מיירי בשנהנה לאחר זריקה כו' כצ"ל:
בא"ד מתני' היא גבי יוצא כו' כצ"ל:
בא"ד כמצות שריפה כו' כצ"ל:
בא"ד אמר ר"ע דאין מועלין כו' כצ"ל:
בא"ד י"ל דשאני יוצא דמיירי דלא יצא כולו כו' כצ"ל:
בא"ד וא"ת אמאי לא נקט יצא כו' י"ל כו' כצ"ל:
בא"ד וה"נ כבשי ק"ק מ"ש כו' איכא למידק בשלמא עולה דאכתי בעי בגדי כהונה לת"ה ועדיין לא נעשה מצותו הלכך מועלין עד שתצא לב"ה אבל ק"ק שנטמאו נשרפת בבירה ולא בעי בגדי כהונה וא"כ כבר נעשה מצותן כדפי' תוספ' לעיל וצ"ע:
בא"ד תנן גבי חטאת ואשמות דמועלין באימורי' עד כו' כצ"ל:
בא"ד מע"ל (דשנה ושנה) [דשנא ושנא] אב"א כו' כצ"ל:
בא"ד לבית הדשן כך כל קדשי קדשים כו' כצ"ל:
בא"ד לטעמא דפירשתי אב"א קרא נימא דכיון כו' כצ"ל:

דף י:

רש"י ד"ה דת"ר כו' ומה כו' וקדשיו דבטומאת כו' כצ"ל:
ד"ה ולא הותר מכללו בציבור הס"ד ואח"כ ד"ה אין חייבי כו' והותר' כו' הד"א:
ד"ה ת"ל אשר יקרב כו' בעלמא אלא על כרחך לא משמע כו' כצ"ל:
הדרן עלך חטאת העוף.
פרק ולד חטאת.
רש"י ד"ה ולד חטאת כו' חטאות ואשמות שמתו כו' כצ"ל:
בא"ד כפרה ולד חטאת כו' הד"א:
בא"ד לכך ותמורת כו' הד"א:
בא"ד כיפרה עליהם הס"ד ואח"כ ד"ה שעיברה שנתו כו' כצ"ל:
תוס' ד"ה ולד חטאת כו' בשעת כפרה תמות וקשה למה כי נמצאת ב"מ אפי' נמצא תמימ' כיון דלא נמצא עד כו' כצ"ל ובד"ח נ"ב נ"א וטעות הוא וכגירסא זו איתא בס"י:
בא"ד דקאמר תמות וה"ק שאבדה ונמצאת כ"ע כו' כצ"ל:
בא"ד עם הדחוי' דאבוד' ליתי' לן כו' כצ"ל ותוספת אזלי לשיטתן דכתבו במס' תמורה (דכ"א ע"ב) ד"ה ולד חטאת כו' דריבוי רעותא מביאי' אותה לידי רעיי' דלא כרש"י ע"ש:

בא"ד באבודת לילה כו' כצ"ל:
בא"ד ורועה והכי קתני ושעיברה שנתה כו' כצ"ל:
בא"ד והשתא לא קשיא כיון דאם משכיפרו בעליה קאי אתרווייהו אעיברה שנתה ואבדה ואאבדה ונמצאת ב"מ א"כ ל"ל עיברה שנתה הא כ"ע מודו דאבודה בשעת כפרה תמות די"ל דהכא נמי כו' כצ"ל:
בא"ד בה' ענייניים דאבודה כשעיברה שנתה וכו' ובשלא נמצאת כו' כצ"ל:
ד"ה ואם עד שלא כו' כגון שנמצא בעל מום עובר כו'. וכתב מ"ו הב"ז דבתמורה (דכ"ג ע"א) דחי לה דאם כן ישמור מיבעי ליה ופירשו התוס' אולי תתרפא וחזי להקרבה וע"ש עכ"ל. ולענ"ד לאו קושי' היא דהתם אזלי אליבא דר"ל דס"ל דעיברה שנתה רואי' כאלו היא עומדת בב"ה ורועה וע"כ תרעה עד שתסתאב לא קאי אלא אאבדה ונמצאת ב"מ מ"ה דחי לה ישמור מ"ל אבל לפי המסקנא דהתם דקאי אתרווייהו אעיברה שנתה ואבדה ואאבדה ונמצאת ב"מ וכן מפרשי תוספת מתני' דהכא א"כ קאי תרע' אעיבר' שנתה נמי מ"ה קתני תרעה משום עיברה שנתה ולא תני ישמור ודוק כנ"ל ברור:

דף יא.

גמרא כולן שלמים כו' כצ"ל:
שם זמנן שאינן ראויה כו' כצ"ל:
שם ת"ר מועלין בדמים כו' כצ"ל:
שם בנפש יכפר הוא לפני כפרה (שלאחר) [צאן קדשים: כלאחר] כפרה מה לאחר כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה ומ"ש הני דתני ברישא כו' כצ"ל:
בא"ד שלא כיפרו הס"ד:
ד"ה רישא כו' לא הוו חטאת וחטאת כו' הד"א:
ד"ה מפני שהן כו' דאי אמרת כולן ראוי' כו' כצ"ל:
בא"ד הילכך אזלינא לקולא דלא כו' כצ"ל:
ד"ה יפלו לנדבה לשופרות דהלכה היא כו' כצ"ל. פי' דהל"מ דסתומי' יפלו לנדב' וכ"כ תוספ' פ"ד דנזיר דכ"ד:
ד"ה אמר רבא כו' משום דהא חייב נמי כו' כצ"ל:
ד"ה יצא לנחל קדרון מועלין בו והאי לנחל קדרון לאחר זריקה הוא כדתנן אלו ואלו מתערבין לאמה ויוצאים לנחל קדרון ונמכרים לגננים לזבל ומועלין בהן והאי מעילה מדרבנן הוא ולא מדאורייתא אבל במקדש אין מועלין כו' אפי' מדרבנן לפי שאין גוזרין

גזירות במקדש הס"ד ואח"כ צריך לציין גמרא ואח"כ ד"ה ת"ר מועלין מדרבנן כגון לאחר שיצא לנחל קדרון וקבעי עלה מ"ט דמ"ד כו' כצ"ל וכ"ה בס"י:

תוס' ד"ה מ"ש סיפא כו' ולא תני כולהו בחד בבא כו'. ובמסכת תמורה (דף כ"ב ע"א) מפרש"י הכי והכא פיר' רש"י בע"א:

ד"ה הא תני גבי כו' דתני להו התם דאין כו' כצ"ל:

בא"ד עיקר תני נמי דין מעילה והכא אגב דתני מעילה דשייך הכא תני נמי דין דאין כו' כצ"ל:

ד"ה אמרה תורה הבא שלמים במעות סתומים כו' כצ"ל:

בא"ד שאין ראוי למזבח ולמאי מייתי להו דלא מהני וא"כ לית לן למימר דלא נהני' מפני טעמא שהן ראוי' כו' הס"ד וכצ"ל:

ד"ה מ"ט דמ"ד כו' מדרבנן אלא ה"ג ע"כ ל"פ אלא מדרבנן אבל מדאורייתא אין מועלין מה"מ הס"ד ואח"כ ד"ה אין לך כו' וא"ת אימא איפכא לאחר כפרה כלפני כפרה דאין לך דבר שלא נעשית מצותו ואין בו מעילה כו' כצ"ל:

ד"ה תרי מיעוטא כו' הבאין כאחד מלמדין כו' כצ"ל:

בא"ד לכתוב ושמו כו' כצ"ל. ועיין ביומא (ד"ס ע"א) מתרצי בע"א ובחולין ובזבחי' הניחו בקושיא:

ד"ה לול קטן כו' דאמרי' בזבחים ובפסחים שאותו כו' כצ"ל. ועיין בזבחים (דס"ב ע"ב) ובפסחים (דף ע"ז ע"א) ותיבת סוכה היא טעות דמוכח דהיינו היא דסוכה ותמיה לי על מ"ו הב"ז שלא הרגיש בזה:

בא"ד לצד הקרן של מזבח וכבר כו' כצ"ל ועיין פירושו ברש"י מס' סוכה (דמ"ט) והב' דיבורי' שייכי' לע"ב:

דף יא:

רש"י ד"ה הניחא למ"ד כו' שעיר של יום הכיפורים כו' כצ"ל:

ד"ה המקדיש דישון כו' דא"א דלא לידבק ביה כו' כצ"ל:

ד"ה בשלמא תרומת כו' לפיכך טעון גניזה כו' כצ"ל:

תוס' ד"ה מה נותר כו' ר"א ב"צ היא דאי קלט כלומר כו' כצ"ל:

בא"ד האי דיוקא כמו ללישנא קמא לר"א ב"צ כו' כצ"ל ומ"ו מ"ז ואינו מן הצורך:

בא"ד ופריך והא קרא קנסיב כו' כצ"ל:

ד"ה דישון מזבח הפנימי כו' ואין השלכה פחות מעשרים אמה הס"ד וכצ"ל. פי' אורך הכבש ל' אמות דב' אמות היה פורח על אמה היסוד ואמה סובב וכיון שהיה הולך בעשר

אמות מן הכבש עדיין היה רחוק מן המזבח עשרים אמות ושם היה נותנים מוראה ונוצה ודישון מזבח הפנימי ודישון המנורה ועיין בפירוש המשנה מסכת תמיד (דכ"ח ע"ב):
ד"ה תורים שלא כו' דלא מועלין דאין כו' כצ"ל:
בא"ד אפי' מדרבנן ור"ש דאמר תורים כו' מועלין בהן מפרש טעמא בגמרא ובבני יונה שעבר זמנן מודה דלא נהנין כו' הד"א וכצ"ל וכ"ה בס"י:
ד"ה בשלמא כו' ושמו אצל מזבח לכך כו' כצ"ל:
בא"ד דישון מזבח הפנימי כו' כצ"ל:
בא"ד דמצוה לדשנה ולאו ממעילה קא פריך כלל כו' כצ"ל:
בא"ד בסמוך דקבעי מנורה כו' כצ"ל:
בא"ד שאם היה חוץ למחנה אמאי כו' כצ"ל:
בא"ד של מזבח החיצון מנ"ל דג' בית הדשני' היה שם והשתא ניחא כו' כצ"ל. פי' ומנ"ל דסמוך לת"ה של מזבח החיצון היה.
בא"ד לדישון ומשני דאמר קרא כו' כצ"ל:

דף יב.

גמרא וכי קדושה שבהן להיכן הלכה א"ל כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה והסיר את כו' לדישון מזבח החיצון דהא כתיב כו' כצ"ל:
ד"ה א"כ כו' וכיון דכתיב ביה דשן מועלין בו כבתרומת הדשן כו' כצ"ל ובד"ח נדפס נ"א ושיבוש הוא:
ד"ה ותיקשי לך כו' אבל בהא מודינא לך כו'. רש"י אינו גורס בפנים אמר לי' מודינא לך דמשמע (דר"א) [צאן קדשים: דר"ח] קאמר הכי אלא גורס אבל בהא מודינא לך ועולא קאמר הכי (לר"א) [צאן קדשים: לר"ח]:
ד"ה וקשיא לי אתורין רב חסדא קאמר לעולא דאמר וכי קדושה שבהן כו' כצ"ל ומ"ו הב"ז כתב לקיים הגירסא שלפנינו ר"ח וכתב דמסתמא ר"ח ס"ל ג"כ בתורי' כמו בקדשים שמתו עכ"ל אבל מסיים בעצמו וזהו דוחק:
תוס' ד"ה ואימא אידי כו' ורוצה שישליך מוראה ונוצה במקום ת"ה כו' כצ"ל:
ד"ה מנורה מנלן כו' המזבח ומשני דשן הדשן כלומר כו' כצ"ל ודלא כפרש"י ד"ה וכי קדושה כו' מעילה מן התורה כו' כצ"ל:
בא"ד קדושה ביונים קודם שעבר זמנו למעול בהו וה"ה דהוי מצי למיפרך ה"ה חטאת כו' כצ"ל:

בא"ד אלא מדרבנן גבי קדשים שמתו והא דהוה קשה לי וכי קדושה שבהן להיכן הלכה לאו קושיא היא כו' כצ"ל:
בא"ד ע"ב דמייתי ליה עלה כו' כצ"ל:
בא"ד כלומר מיהו כך היה קשיא לי כו' כצ"ל:
בא"ד אין בהו מעילה משמע אפי' בק"ק כו' כצ"ל:
בא"ד ואמאי הא ליתא בהו כו' כצ"ל:

דף יב:

גמרא מגופיה הוא קתני כו' כצ"ל וכ"ה בס"י:
רש"י ד"ה הכי נמי כו' במעיה ובגופיה היא כו' כצ"ל:
תוס' ד"ה המקיז דם כו' בדם שחוטה דחזי' לכפרה כו' כצ"ל:
ד"ה חלב המוקדשים כו' תזבח ולא גיזה בשר כו' כצ"ל:
בא"ד דאסור לגזוז אבל גיזה עצמה שרי ה"ה חלב מידי דהוה כו' כצ"ל:
בא"ד כמו וכולי הוא ושיטפ' כו'. פי' אע"ג דלא מונה והולך חלב מ"מ הוא כמו כו' ובתוספת חולין (דל"ו ע"א) ד"ה סד"א כו' כתב דרישא דמילתא נקט ע"ש:
ד"ה כל הראוי כו' ממלא ממעיין בית כו' כצ"ל:
בא"ד לבדק הבית לקורות דא"כ כו' כצ"ל:

דף יג.

רש"י ד"ה אילן מלא כו' אמר לי רבי דהאי אילן הוא גפן וראוי למזבח כו' כצ"ל:
בא"ד שהרי אינה קריבין כו'. פי' דבכורים לכהן כתרומה וכ"פ הרשב"ם ב"ב (דע"ט ע"א):
ד"ה ואין מועלין במה שבתוכו דכל הני כו' כצ"ל והשאר יש למחוק דהא אכל הני קאי:
ד"ה ר"י אומר כו' אבל בור ואשפה ושובך דלאו גדולי הקדש נינהו כו' כצ"ל:
ד"ה אתי' אמו אמו כו' עם אמו ובמוקדשים כתיב שבעת ימים יהיה תחת אמו מה בכור כו' כצ"ל:
ד"ה הפועלין כו' מ"ט לא תאכל הפרה מכרשיני הקדש דגבי כו' כצ"ל:
בא"ד ולא הקדש אבל פרה כו' הד"א:
ד"ה קלעילין מין קטנית והדש קלעילין של חולין כו' כצ"ל:
ד"ה הא בתלוש כו' עצמו הס"ד ואח"כ ד"ה ש"מ מדקאמר מעל כו' כצ"ל:
תוס' ד"ה ומועלין כו' רשב"ם בהמוכר את הספינה דגבי כו' כצ"ל:
בא"ד כגון שעקר חוליא מן הבור ונהנה כו' כצ"ל:

ד"ה אבל אם הקדש כו' מה שבתוכו ולא אמרינן שיקנה חצר הקדש כמו שקונה חצר הדיוט דחצר משום יד כו' כצ"ל: ועיין בתוספת ב"ב (דע"ט ע"א) ד"ה ואין מועלין כו'. וכתב מ"ו התי"ט ותמהני דהתם במס' ב"מ (די"ב ע"א) מסיק דאע"ג דמשום יד איתרבאי לא גרע משליחות ולמה לא יהא שליחות להקדש דהא הני כהני שלוחי שמים הם כדאמרי' במשנה ג' פ"ד דנדרים וכשהגזבר עומד בצד כל הני והוי השתא חצר המשתמרת תקני להקדש כו' עכ"ל. ותמיה לי על פה קדוש כמותו חדא במה שציין משנ' ג' פ"ד דנדרים דהא התם איבעי' להו אי שלוחי דידן אי שלוחי דרחמנא ובעי למיפשט מהך מתני' ולא איפשט ומסיק מחוסרי כפר' שאני ע"ש ובר מן דין אישתמיט' מיניה מה שכתבו תוס' במס' קדושין (דכ"ג ע"ב) ובמס' יומא (די"ט ע"ב) הא דלא איפשט' הך איבעיא מדר"ה ברי' דר"י דאמר הני כהני שלוחי דרחמנא נינהו דמיבעי' ליה אי הוי שלוחי דרחמנא ושלוחי דידן או שלוחי דרחמנא דוקא ע"ש. ולפ"ז כיון דלא איפשטא אפשר לומר דהוי נמי שלוחי דידן ולא שלוחי דרחמנא דוקא וכיון דהוי נמי שלוחי דידן אע"ג שהגזבר עומד בצד כל הני לא מצי לאקדושי מה שבתוכו שלא מדעת הבעלים כנ"ל ברור ונכון:

ד"ה ואחרים מתנדבים כו' שהוא חולין הס"ד ואח"כ ד"ה ולד מוקדשים כו' קודם שהקדיש האם הס"ד וכצ"ל:

ד"ה מאי טעמא כו' קאי הס"ד ואח"כ ד"ה דיש שלך ולא של כו' כצ"ל:

ד"ה אתי' העברה כו' הדיבורים נדפסים כאן שלא כסדרן ודיבור זה שייך אחר ד"ה הפועלים:

בא"ד העברה גבי בכור כתיב והעברת כו' כצ"ל:

בא"ד משפטים שבעת ימים כו' כצ"ל:

בא"ד קאתי בשר לומר כו' כצ"ל:

בא"ד מע"ל להוציא כלאים וקאמר למעוטי מאי אי לבכור יליף כו' כצ"ל:

בא"ד ממעשר ואי למעשר יליף תחת כו' כצ"ל:

בא"ד ללמוד מבכור לענין הנקה ואע"ג דילפינן בכור ממעשר לענין כלאים מג"ש כו' כצ"ל:

בא"ד מבכור אלא לענין הנקה ילפינן שפיר אע"ג דאפשר משאי אפשר הוא וכמו כן לענין מעשר ילפינן שפיר כו' כצ"ל וכ"ה בס"י. ומ"ו הב"ז נכנס בדוחק ליישב גירסא שלפנינו ע"ש:

בא"ד שהיו הולדות של הקדש כו' כצ"ל:

בא"ד שהיא מעשר וחלב המוקדשים כו' כצ"ל:
בא"ד אינן כן דודאי אותו אם דחולין כו'. ויש לדקדק השתא דילפינן מג"ש דאמו אמו דאמו דגבי קדשים היא אם דחולין א"כ ג"ש דהעברה העברה ל"ל מהיכא תיתא לומר דולד מעשר מותר להניק מאמו שהיא מעשר דליכא למימר מדכתיב תחת אמו דמשמע אפילו היתה אמו קדוש' מ"מ יונק כמו שכתבו תוס' לעיל הא מוכח דאם היא חולין וצ"ע ויש ליישב בדוחק:

דף יג:

גמרא שרשי אילן של הדיוט כו' כצ"ל:
רש"י ד"ה ושל הקדש כו' נמי לא מועלין הואיל ועיקרו קאי בשל הדיוט הס"ד וכצ"ל וכ"ה בס"י. פי' דעיקרו קאי בשדה הדיוט. ומ"ו הב"ז גורס בשל הקדש וטעות דמוכח הוא ובד"ח גורס לא נהנין וקאי על לא נהנין ואינו מן הצורך:
ד"ה ערבה שהיה סידורין בצד המזבח לא כו' כצ"ל. ומ"ו הב"ז גורס בהר הבית וטעות דמוכח הוא ועיין במשנה במס' סוכה (דף מ"ה ע"א) וכתב עוד מ"ו הב"ז דהרמב"ם בפ"ה מה' מעילה פי' ערבה הגדילה בשדה הקדש ותמיה לי דא"כ לפי מאי דק"ל כר"י דמועלין בגידולי הקדש למה לא ימעלו בערב' כו' ובודאי נ"ל שלזה כוון הראב"ד ז"ל בהשגה שכתב זה שיבוש והכ"מ לא ירד להבנותו ע"ש ודוק עכ"ל. ולענ"ד צדקו דברי הרמב"ם דכוונת הרמב"ם לא נהנין ולא מועלין בעודן במחובר מ"ה דקדק בצח לשונו ערבה הגדילה ולא כתב ערבה שהגדיל בשדה הקדש אלא שעדיין מחובר ומ"ה לא מועלין דאין מעילה במחובר כדאמרינן לקמן (די"ח ע"ב) וכ"פ הרמב"ם בפ"ו מה' מעילה ומה שכתב בשדה הקדש אפשר דס"ל דאותו מקום שהיה נוטלין ממנו ערבה היה שדה הקדש כצ"ל:
ד"ה ואמר ר"י כו' והמעלה בחוץ הס"ד ואח"כ ד"ה אחד ניסוך כו' כצ"ל:
תוס' ד"ה מים שבכד כו' ממלאי' מע"ש מימי כו' כצ"ל:
בא"ד נפסלין בלינה כדאמרי' כו' כצ"ל:
בא"ד ואי תימא דהכא תני כד דכד כו' כצ"ל וכ"ה בס"י:
ד"ה ערבה כו' שלא קדשו הס"ד ואחר כך ד"ה שנהנים ממנו בלולביהם כו' כצ"ל:
ד"ה אבל מועלין כו' דמשמע אבל ברישא כו' כצ"ל:
בא"ד בג' לוגין דאין הכלי מקדש כו' כצ"ל:
ד"ה ר"א בשיטת כו' דאי קסבר כו' כצ"ל:
בא"ד ומשני לטעמא דמנחם כו' כצ"ל:
בא"ד כלומר לטעמא דמנחם קא פריך דפי' כו' כצ"ל:

בא"ד ועוד דפרק השוחט ומעלה כו'. פי' כפי מה שפי' תוס' שם דאישתמיטא לר"ל ע"ש:

דף יד.

גמרא מעלמא ומאי יתיז כו' כצ"ל:
שם מקדש להו לפיכך צריך שיאמר תיחול כו' כצ"ל לגירסת רש"י:
רש"י ד"ה לעולם אימא לך כו' הבאים לאחר שהוקדש עסקינן כו' כצ"ל:
בא"ד לר"י הס"ד ואח"כ ד"ה ור' אבוהו אמר ר' יוחנן מתרץ כו' כצ"ל:
ד"ה לישנא אחרינא ה"נ מסתברא כו' ולא שמענו כו' כצ"ל:
ד"ה אפרוחין כאן וכאן מותרין בין כו' כצ"ל:
ד"ה אמר שמואל כו' צרכי הבנין באמנה לאחר כו' כצ"ל:
בא"ד מעות של חולין שקנו בהן צורכי כו' כצ"ל:
תוס' ד"ה שבאשרה כו' ששיבר קנים ועשה הקן מגוף כו' כצ"ל:
בא"ד ולכך לא שרי ליה ליטול בידו כו' כצ"ל:
בא"ד דאייתא מעלמא ומאי יתיז אפרוחין כלומר אפי' איירי מתני' בדאייתא מעלמא ליכא לאקשויי כו' כצ"ל:
בא"ד שמא יעלה שיכול ליטול כו' כצ"ל:
בא"ד כאן וכאן והא דתנן כו' כצ"ל:
ד"ה בונין בחול כו'. פי' כשהיו בונין היו קונין בהקפה כו' כצ"ל:

דף יד:

רש"י ד"ה מפרישים ממנה כו' משום טעמא דאמרן לעיל כו' כצ"ל:
ד"ה ר"פ אמר כו' ונמצא מועיל ועוד דדילמא כו' כצ"ל ועיין במ"ש בתוס' בס"ד:
תוס' ד"ה מותר הקטורת כו' פעם אחת לששים כו' כצ"ל:
בא"ד היו מפטמים לחצאים כלומר כו' כצ"ל:
בא"ד בקדושת הקטורת בקדושת תרומה ישנה כו'. פי' שהקטורת היה ג"כ שנותר בכל שנה מתרומה ישנה ומ"ה המעות ג"כ נכנסים בקדוש' תרומ' ישנה:
בא"ד מיד האומנין מתרומה חדשה ולכך כו' כצ"ל:
בא"ד היה להם לחלל מעות כו' כצ"ל:
בא"ד על הקטורת שיצא כבר לחולין כו'. פי' היה להם ליתן הקטורת מיד לאומני' בשכרן ונמצא הקטורת מתחלל על המלאכה ויוצא לחולין ואח"כ לחלל מעות של תרומה חדשה

על הקטורת שיצא לחולין כצ"ל. ותוספת סתמו כאן דבריהם ועיין בתוס' מסכת שבועות (ד"י ע"ב) ד"ה מפרישין כו' ושם ביררו דבריהם ותבין יותר:
בא"ד אבל עתה שהוא מפריש ליד האומנין לא אתי כו' כצ"ל:
בא"ד כשיעור מעות שיעור של קטורת כו' כצ"ל:
בא"ד לפי שם כיון שהתחילו במלאכה כו' כצ"ל:
ד"ה והאמר שמואל כו' דאיכא פסידא להקדש כו' כצ"ל:
בא"ד ולא דמי להההיא דהתם כו' ר"ל במס' ערכין (דכ"ט) ע"ש:
ד"ה לא ניתנה כו' מן החומה כי לא עבד כו' כצ"ל. משמע מפי' התוספת דחד טעמא הוא ורש"י מפרש תרי טעמא וכ"כ הרמב"ם (בפ"ה מה' מעילה ד"ד) כפרש"י דתרי טעמי היא שמא יהנה בצל הבנין או ישען על אבן כו' ע"ש:
הדרן עלך ולד חטאת.

דף טו.

פרק קדשי מזבח.
גמרא לאו מי לית בה מעילה כו' כצ"ל.
רש"י ד"ה למעילה כו' מעל ומצטרפין נמי כו' הד"א וכצ"ל:
בא"ד לחייב משום (מעלם) [צאן קדשים: מעל'] בחוץ הס"ד וצ"ע הא דשיירי במתניתין ועוד דבמתניתין דמסכת זבחים (דק"ט ע"א) לא תני אלא המעלה כזית מן העולה ומן האימורין בחוץ חייב ופרש"י התם משום דכולה כליל וי"ל בדוחק:
ד"ה והא קרא קא נסיב לאשמעינן דמדאורייתא מעל הס"ד וכצ"ל:
ד"ה א"ל ר"י כו' אבל מהאי קרא דנפש כי תמעול מעל מקדשי ה' לא שמעינן כו' כצ"ל:
בא"ד דמחוורי' לה' אלא מקרא כו' הד"א.
ד"ה קדשי כו' עולה אחרת חצי זית כו' כצ"ל:
ד"ה אחד קדשי מזבח כו' שאם נהנה כחצי זית בשר מקדשי כו' כצ"ל:
ד"ה מחוורתה כו' הוא זה הס"ד ואח"כ ד"ה אבל קדשי כו' דלא קשו אהדדי דר"י לא קאמר כו' כצ"ל:
בא"ד שכולה כליל הס"ד ואח"כ ד"ה כשהיא חיה לא מעל כו' כצ"ל:
ד"ה ואפי' כי מייתי נמי לא כו' כצ"ל:
בא"ד אמרינן בפ' כ"ש דליכא אסורה כו' כצ"ל:
ד"ה מהאי קרא כו' דמקיש זבח שלמים לפר כהן משיח מכאשר יורם כו' כצ"ל:
בא"ד והא דלא פריך מר"י גופא דפשיט' ליה כו' כצ"ל:

בא"ד דכיון דאפקינהו קרא כו' כצ"ל:
בא"ד המיוחדין לשם אבל לא קדשי מזבח דרשי' מינ' כל לה' ומוקמינן ליה כו' כצ"ל וכ"ה בס"י:

דף טו:

רש"י ד"ה והיין והשמן כו' לחייב משום מעלה בחוץ כו'. ועיין בתוספת דזבחים (דק"ט ע"א) דשם הוכיחו תוספ' דלא קאי אלא על אכילה ולא אהעלאת חוץ ולא אמעילה ע"ש:
ד"ה שכולה כליל כו' אבל חצי זית בשר דלאו כו' כצ"ל וכ"ה בס"י ובד"ח נדפס נ"א ואינו מן הצורך.
ד"ה אמר ר"פ כו' באותה מנחת נסכים הבאה עם הזבח קאמר כדכתי' כו' כצ"ל:
תוס' ד"ה בשלמא להעלותו כו' אינו למזבח הס"ד ואח"כ ד"ה והתנן כל הפיגולי כו' כצ"ל:
בא"ד את הדם לכתחלה לחייב עליו בבשר משום פיגול כו' כצ"ל:
בא"ד וקרי ביה קרבו מתירי' הס"ד וכצ"ל:
ד"ה אבל לענין אכילה כו' בפני עצמן אפי' לענין איסור כו' כצ"ל. פי' לא מיבעי' לענין מלקות פשיט' דאין מצטרפין דהוי לאו שבכללו' כנ"ל כוונ' רש"י ועיין מה שאכתוב בס"ד (בדי"ח ע"א):

דף טז.

רש"י ד"ה א"ד הא דר"א כו' ובין לענין אכילה לא מצטרפין ומוקי ר"א כו' כצ"ל:
בא"ד פליגי אדרב וא"ד לא פליגי דמצינ' לאוקמי כו' כצ"ל:
ד"ה אבל מיתת שניהן מאי לא מצטרפין כו' כצ"ל:
ד"ה ועוד תני' כו' אבל חצי כו' כצ"ל:
ד"ה אמר לך ר"א כו' מצטרפי והא דקתני כו' הד"א:
בא"ד ואבר מן החי דבהמה טמאה דלא אתי איסור נבלה כו' כצ"ל. וכתב מ"ו הב"ז דהפירוש קאי לתנא דברייתא דס"ל איסור חל אאיסור ולא יתיישב כלל עכ"ל ונכנס בדוחק גדול ליישב פרש"י. ולענ"ד הכי פירושו הא דקתני ברישא מיתת פרה וחיי גמל אין מצטרפין משום דבחצי זית פרה איכא איסור נבלה ובחצי זית גמל איכא איסור אבר מן החי לא אמרי' מתוך שחל על האדם האוכל איסור נבלה אצל חצי זית של פרה יחול עליו איסור נבלה על חצי זית של גמל משום דבב' חתיכו' לא אמרי' איסור חל אאיסור כמו באיסור מוסיף אפי' למ"ד איסור חל אאיסור כדאמרי' במסכת שבועות (דכ"ד ע"ב) אבל במיתת שניהם דבשניהם חל איסור נבלה ואיסור טומאה ס"ל להאי תנא דמצטרפי'

בין לענין אכילה בין לענין טומאה דאיסור של נבלה חל אאיסור דטומאה אכל חצי זית כנ"ל ברור ונכון כוונת רש"י:

בא"ד דבבהמה טהורה ליכא איסור נבלה אלא איסור אבר מן החי כו' כצ"ל. פי' בסיפא נמי דחצי זית מפרה חיה וחצי זית מגמל מתה לא אתי איסור נבלה דגמל וחל אחצי זית דפרה דבב' חתיכות אין מצטרפין:

תוס' ד"ה אמר רב כו' (בדט"ו ע"ב) ושייך לכאן: בא"ד דפליגי באיסור חל על איסור ועוד הא מדפריך כו' כצ"ל. פי' חדא דאין דרך אמוראי' דפליגי במאי דפליגי בהו תנאי' כבר ועוד דלפי מסקנא משמע דלכולי אמוראי דהכא אית להו דאין איסור חל על איסור:

בא"ד לענין אכילה אבל בטהורה או טמאה כו' כצ"ל:

ד"ה מיתיבי כו' לר"א דוקא פריך ותימא דהיכא מצי כו' כצ"ל:

בא"ד להתחייב משום נבלה ולא כו' כצ"ל:

בא"ד כדאמרי' התם ויליף מת"כ לפי כו' כצ"ל. וע"ש (בדף קכ"ח ע"ב):

בא"ד מיירי הכא לענין אכילה כו'. פי' לענין אכילת בשר מן החי:

בא"ד וא"כ אמאי לא פריך לרב ויש לדקדק דמנ"ל לתוספ' להוכיח דפריך אפי לרב דילמ' לא פריך לרב ומ"ה לא פריך דמצי לשנויי דרב כר"א דהתם ס"ל דאמ' אפי' חלקו מבחוץ נמי חייב דמחוסר קריבה לאו כמחוסר מעשה דמי ומ"ה אוקמי רב להא דוקיי' דמיתת שניה' מצטרפי' לענין טומאה ולא לענין אכילה וצ"ע:

ד"ה ור"י היא כו' משום בשר מן החי הס"ד וכצ"ל:

ד"ה ועוד תנא כו' חצי זית מפרה כו' מצטרפי' קשי' רישא אסיפא פי' אי הא דקאמר בסיפא כו' כצ"ל:

בא"ד רישא אסיפא אלא רצה לומר בין במיתת שניהם בין בחייהם וש"מ דמיתת שניהם מצטרפי' והא דקאמר הכי כו' כצ"ל:

בא"ד מוכחי שפיר דמיתת שניהם מצטרפי' אמר כו' כצ"ל:

דף טז:

רש"י ד"ה לא קשי' כו' בחייה' אבל כי אכול כו' הד"א:

ד"ה והא רב כו' בכזית קא מיירי במיתתן כו' כצ"ל:

ד"ה אמר רבא כו' בכעדש' והא דאמר ר"י כו' הד"א:

בא"ד דברייתא ודאי מיירי בשרצים המובדלין ואשאינן מובדלין קאמר ר"י כו' כצ"ל. ומ"ו הב"ז גורס נ"א ואינו מן הצורך וכ"ה בס"י:

ד"ה אלא מעתה כו' דנבלה מטמא בכזית היינו כו'. ועיי' בכ"מ (בפ"ב מהמ"א ד"ח) דמפרש סוגיא זו בע"א:

תוס' ד"ה פתח באכילה כו' בכעדשה כדדרשינן בת"כ כתיב מהם וכתיב בהם ושיערו חכמים כו' כצ"ל. פי' בת"כ פ' שמיני דרש כתיב בשרצים כל הנוגע בהם יטמא וכתיב כל אשר יפול מהם במותם יטמא הא כיצד שיגע במקצתו שהוא ככולו שיערו חכמים בכעדשה שכן חומט כו':

ד"ה וקלסי' ר"י כו' דאמר בכזית ולא פריך גברא אגברא דמסתבר כו' כצ"ל. פי' דלא פריך דר"י אדר"י תיכף כדפריך לקמן:

ד"ה וקלסי' ר"י כו' וי"ל דע"כ ה"נ מיירי במיתתן דאבריית' דאיברים כו' קאי דמיירי כו' כצ"ל:

ד"ה אמר רבא כו' איסורה כטומאה כו' כצ"ל:

בא"ד א"כ לא קאי אברייתא דברייתא מיירי בח' שרצים כו' כצ"ל. פי' וכיון דר"י לא קאי אברייתא הדרא קושי' התוספ' דלעיל לדוכתא לישני דר"י איירי בחייהן:

בא"ד מהני אפי' פחות מכזית כו' כצ"ל:

בא"ד שיהא איסורה כטומאה כו' כצ"ל:

בא"ד כלומר דלגבי בהמה לא תיבעי כזית ומשני כו' כצ"ל:

בא"ד לא קאי סיפ' דקרא כו' כצ"ל:

בא"ד הא ודאי דליכ' לאקושי אכילה לטומאה כהיקש דשרצים דגבי בהמה כו' כצ"ל:

דף יז.

גמרא אמר ר"ח אמר ר"ז ובו מתיב רבי יוסי כו' כצ"ל. וכן משמע גירסא זו מפרש"י אבל לפי' ראשון של תוספ' הגירסא אמר ר"ז ועודה בו וכ"ג הרמב"ם (בפ"ב מהמ"א ד"ט) שמפרש נמי פי' ראשון של תוספת:

שם בין משני שמות כו' לעיל ע"ב איכא גירס' מאי לאו דאיכ' פורתא כו' ופרש"י לא שמענו פירושו ואפשר לומר דגירס' זו שייך הכא בין משני שמות מאי לאו דאיכ' פורתא מהאי ופורתא מהאי אמר ר"י כו'. פי' דס"ד דלא הוי השרצים שלימי' רק דאיכא פורתא מהאי כו' ואפ"ה מצטרפי' וקשי' לר"ח ומשני ר"י דהתם מיירי בשרצים שלימים:

שם גזרה שלא ישמרו שבת כו' צריך ליתן טעם למה גזרו דוקא על ג' מצות וגו' דלפי דרכם הג' מצות אלו תלוי' זה בזה דאית' בתנחומא פ' תזריע שאל טרנוסרופס הרשע את ר"ע הואיל והקב"ה חפץ במילה למה אינו יוצא מהול ממעי אמו וע"כ כוונת אותו רשע לדרכי המינות שלו ורצה להוכיח מזה דע"כ לאו כ"ע דיליה וב' רשוי' הם ומי שפעל

זה לא פעל זה והוא אינו פועל יוצא להוציא הולד ממעי אמו ומ"ה לא יצא מהול ולפי כוונתו ג"כ לא יכול לצוות על המילה ולגזור על שאינו ברשותו ואיתא במדרש בראשי' דשאל אותו רשע לר"ע אם כדבריך שהקב"ה מכבד שבת למה משיב בה רוחות ומוריד בו גשמי' והשיב לו ר"ע כ"ע דיליה והוי כד"א שלו והשתא דכוונת הרשע להוכיח ממצות מילה דלאו כ"ע דילי' אינו יכול לצוות ג"כ לשמור שבת כיון שהוא ג"כ אינו מכבדו ואיתא בפסיקתא תן חלק לז' וגם לח' אם שמרת ימי נדה אני נותן לך בן ואתה מלו לח' והשתא דאותו רשע פקר בקב"ה לב' רשויות דאין ביכולתו להוציא הולד ממעי אמו אין צריכה לשמור ז' ימי נדה נמצא לפי דרכו של אותו רשע ג' מצות אלו תלוי' זה בזה מ"ה גזרו דוקא על ג' מצות אלו:

רש"י ד"ה אמר ר"ח אמר ר"ז ובו כלומר הא כו' כצ"ל:

בא"ד משרץ אחר אפי' דם ודם אי אתי כו' כצ"ל: וכ"מ במסקנ' דמיירי במקצתו:

ד"ה הטמאים כו' מצטרפי' הס"ד ואח"כ ד"ה משני שמות חצי שיעור מחולדה כו' כצ"ל:

בא"ד וקשי' לר"ח הס"ד וכצ"ל:

תוס' ד"ה כל שטומאתו כו' ולא שיעור' שרץ ומת הס"ד וכצ"ל דשרץ ונבלה שוה לטומאת ערב וכפרש"י:

ד"ה אמר ר"ח כו' ועכבר א"כ דמצטרף כו' כצ"ל וכ"ה בס"י:

ד"ה והא אמר ר"י כו' על כל הרביעית בבת אחת אלא כאן כו' כצ"ל. פי' שהי' במקום מדרון ולא היה מתעכב במקום א' כמו שפי' תוספ' לעיל ובד"ח גורס נ"א ואינו מן הצורך:

בא"ד היינו בכולו כלומר כו' כצ"ל:

בא"ד דכיון דמוקי ליה בעודו בו כלומר כו' כצ"ל. כ"ה הגירסא לפי' זה כאשר כתבתי בפנים לפרש"י:

בא"ד אמר ר"ז ובו פי' כו' כצ"ל. פי' דלא גרסי' בעודו בו אלא בו כאשר כתבתי בפנים לפרש"י:

בא"ד אר"ח אר"ז הא דאמרי' דם השרץ ובשר מצטרפי' ובו שצריך שיהא אותו הבשר מאותו השרץ שהדם בדל ממנו כלומר אבל דם כו' כצ"ל וכ"ה בס"י:

בא"ד פריך מההיא דבאין מב' שמות דקאמר כו' כצ"ל:

בא"ד כגון שנגע בכולו כו' כאן פי' דלא כשיטת רש"י:

דף יז:

גמרא עקם פיו ר"א כו'. יש לתת טעם ממ"נ אם לא היה רוצה להורות לפניו לא היה לו להשיב כלל לפניו אפי' בלחישה וכי בלחישה מותר להורות לפני רבו ואם הי' סובר

דוקא להורות איזה הלכה לפני רבו אסור אבל דין זה שדם שרץ טמא ידוע ומפורסם רק ששאלו רמז מן התורה מנין וזה מותר לדבר לפני רבו למה לא הי' משיב בקול רם כמנהגו כמו שפרש"י ועוד יש לדקדק דר"ש אמר לו מעקימת שפתיך אתה ניכר שת"ח אתה מאי מעקימת שפתיך אי משום שהשיב לו כהוגן בזה היה ניכר שהוא ת"ח הל"ל מתשובתך ניכר שת"ח אתה ונ"ל דהסגנון יהיה כך דבזה שעקם פיו רימז לו הדין שמותר לדבר לפניו וזה הוי כשיחת חולין ומ"ה השיב לו מעקימת שפתיך ניכר שת"ח אתה וש"ח שלך צריכה לימוד דתמן תנינא במסכת סנהדרין (דף ס' ע"ב) האי מילתא דאמרי רבנן אפילו ביעת' בכותח' לא לישרי איניש במקום רבו לא משום דמחזי כאפקרותא כחוצפא אלא משום דלא מסתייע מילתא שיורה כהלכה וכתבו תוספת ונפקא מיניה שהיכא שרב מחל על כבודו דשרי ואפ"ה אל יורה דלא מסתייע מילתא עכ"ל. ול"נ דיש עוד נפקותא דאי אמרי' משום אפקרות' אפי' בדבר שאינו הוראו' איסור והיתר אלא גילוי מלת' בעלמא כמו הכא ששאלו דין מן התורה מנין וגילוי מילתא בעלמא ג"כ אסור לדבר לפני רבו משום אפקרות' אבל אי אמרי' משום דלא מסתייע' מילת' שיורה כהלכה דוקא להורות אסור בפני רבו אבל פשיטא ד"ת מותר לדבר בפני רבו ואית' פלוגתא בגמרא בכמה דוכתא בב"מ (ד"צ) ובסנהדרין (דס"ה) אי עקימת פיו הוי מעשה דהיינו הדיבור בעלמא או לאו וזה רימז לו ר"א שעיקם פיו בזה רימז לו דעקימת פיו שאני מדבר לפניך דיבור בעלמא ולא הוראה לאו מעש' הוא דזה מותר לדבר לפני רבו דהדין דדם השרץ ידוע להם דטמא רק דשאלו גילוי מילת' בעלמא וזהו מותר ומ"ה אמר לו מעקימת שפתיך ניכר שת"ח אתה ושיחת חולין שלך צריכה לימוד:

שם בן תאליון צא וכיון כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה לא שנו כו' מצטרפין לכזית אלא כו' כצ"ל:

ד"ה אבל לענין אכילה כו' ואמר לי רבו כו' כצ"ל:

ד"ה בני חדא כו' א' מח' שרצי' הן כו' כצ"ל. פי' דעיקר טומאה ע"י שמונה שרצי' אתי ובד"ח נדפס נ"א ואינו מן הצורך:

בא"ד ראשון ושני אתי מעיקרא חדא ושני אתי כו' כצ"ל:

בא"ד להכי אמר שמצטרפין פי' זה עם זה כו' כצ"ל:

בא"ד שלישי ובין רבא כו' הד"א וכצ"ל:

תוס' ד"ה אל יחזור כו' שהתנה להשיב אל אביו חזר כו' כצ"ל:

ד"ה יצא לקראתו כו' דכתיב שם מלאך שלשה פעמים כו' כצ"ל. פי' כיון דכתיב בכל (אמריה) [אמירה] שם מלאך מלמד על כל (אמריה) [אמירה] היה מלאך אחר וכפרש"י שם:

בא"ד אמר לו ובלט כו' פי' בלחש:

ד"ה אמרו להון שאילו כל פירוש הא כו' כצ"ל. פי' מדכתיב לשון רבים ש"מ דלאו המלך אמר להון אלא בני ביתו אמרו להון:

ד"ה והיינו דאמר כו' ובאות' שעה היה בכאן ראה אותו כו' כצ"ל:

דף יח.

רש"י ד"ה הערלה כו' גבי פיגול ונותר הס"ד. פי' אי הוי רוב ערלה מחייב משום ערלה ואי הוי רוב כלאי כרם חייב משום כלאי כרם כמו שפרש"י גבי פיגול ונותר. וכתב מ"ו הב"ז ה"ה לכל אסורי אכילה שבתורה ילפי' במס' ע"ז (דס"ו ע"א) מלא תאכל כל תועבה דמצטרפי' לענין אכילה ונראה אפי' נבלת בהמה טהורה ונבלת בהמה טמאה לרב דאמר לעיל (דט"ז) דלענין אכילה אין מצטרפין לענין ללקות משום איסורה דלאו דנבלה אבל מ"מ מצטרפים משום לא תאכל כל תועבה וצ"ע לדינא עכ"ל ותמי' לי דאישתמיטא מיני' מה שכתבו תוספ' שם דלא ילפי' מלא תאכל כל תועבה דמצטרפין היינו איסורי דעלמא דמפורש האיסור בכל אחד לבדו אבל נבלת בהמה טהורה וטמאה דלא מפורש בכל אחד איסור לבדו רק איסור א' לשניהם לא תאכל כל נבלה לא ילפינן מלא תאכל כל תועבה דמצטרפין ללקות משום דהוי לאו שבכללות ולפ"ז צדקו גם דברי הרב הברטנורה מ"ש במשנה זו דהערלה וכלאי כרם מצטרפים ללקות עליהם היינו משום לא תאכל כל תועבה ולא הוי לאו שבכללו' משום דבכל אחד מפורש האיסור ובמשנה דלעיל גבי נבלות כתב דמצטרפי' לטומאה אבל לא למלקות דאין מצטרפי' ללקות משום לא תאכל כל תועבה משום דלא מפורש בכל אחד איסור לבדו כאשר כתבתי דלא כמו שכתב התי"ט דמתני' דהכא פליגי אמתני' דלעיל כנ"ל ברור ונכון. ומ"ה פרש"י לעיל (דט"ז ע"א) ד"ה אבל לענין אכילה כו' אפי' לענין איסור אכילה לא מצטרפין כוונת רש"י בזה לא מיבעי לענין מלקות אפי' אי אמרי' דאיסור חל אאיסור פשיטא דלא מצטרפין דהא דמצטרפין כל איסורין ילפינן מלא תאכל כל תועבה ודוקא היכ' דמפורש האיסור בכל אחד לבדו כנ"ל אפי' לענין איסור בעלמא נמי אין מצטרפין דאין איסור חל אאיסור ובד"ח נמחק ברש"י שיטה זו וכאשר כתבתי נכון וברור הוא ואינו מן הצורך לשבש הגירסאות:

ד"ה מפני שהן כו' כשיש בין כולן או בין שניהם שיעור אחד ראוין כו' כצ"ל:

ד"ה הנהנה אע"פ כו' קס"ד דבדבר שאין דרכו ליפגם קאמר ר"ע כו' כצ"ל וכ"ה בס"י וגירס' זו נכונה היא דס"ד דהאי תנא דברייתא דבדבר שיש בו פגם מודה ר"ע ומסיק רבא דר"ע פליג אפי' בדבר שיש בו פגם רק שדרכו ליפגם לזמן מרובה ותמי' לי על מ"ו הב"ז שגורס גירסא שלפנינו ובד"ח נדפס נ"א ושיבוש הוא:

ד"ה אמר רבא כו' שמתחכך בבשר כו' כצ"ל:

ד"ה ואלמלא כו' כי אמגוזא ופלגי כו' כצ"ל:

בא"ד יותר מאגוז ופלגי ולפי כו' כצ"ל. ועי' במס' גיטין (דנ"ט ע"א):

תוס' ד"ה תני אין כו' דבסיפ' דמשנה אחרת דמייתי כו' כצ"ל:

בא"ד דאל"כ ל"ל קרא כו' ותוספ' בע"ז שם כתבו דאל"כ לא תמצ' שום ביטול לר"ש לא ברוב ולא בס' ולא במאתים ע"ש:

ד"ה הבגד כו' תהיה מחלקת יותר כו' כצ"ל:

הדרן עלך קדשי מזבח.

פרק הנהנה.

תוס' ד"ה במאי קמפלגי כו' ויש מפרשי' כו' כצ"ל:

בא"ד פגם הוא דלא כפי' הקונט' ולשון אחרון עיקר והשיטה מוכח כן דיש בו פגם מיד ואינו ניכר עד לפנים ונראה לרבינו כו' כצ"ל:

בא"ד לאלתר לעולם מי לא כו' כצ"ל:

ד"ה אין מעילה כו' לחול או מרשות כו' כצ"ל:

ד"ה ואומר וימעלו כו' שמניח עבוד' הקב"ה והולך כו' כצ"ל:

בא"ד מעילה דסוטה לאשמעי' כו' כצ"ל:

בא"ד שינוי דהנאה כגון נהנה כו' כצ"ל:

בא"ד מרשות הקדש ומכניס לרשות כו' כצ"ל:

בא"ד דע"א דהוי נמי שינוי כו' כצ"ל:

דף יח:

גמרא אוכל ונהנה מנין אכילתו כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה אף חטא כו' נהנה כגון שקרע כו' כצ"ל:

בא"ד בחצי שיעור ופגם כחצי שיעור דלא מעל הס"ד וכצ"ל:

ד"ה אי מה חטאת כו' אלא אכילה אחת בעי כו' כצ"ל:

תוס' ד"ה יכול פגם ולא נהנה או נהנה ולא פגם וכו'. פי' נהנה ולא פגם ס"ד דילפינן כו' כצ"ל: בא"ד עושה תחת בעלה כו' כצ"ל:

בא"ד וא"ת מאי יכול דקאמר וגם כו' כצ"ל. פי' מהיכא תיתא ס"ד דלא ילפינן מסוטה:
בא"ד פגם ולא ילפינן מעילה כו' כצ"ל:
בא"ד לפטור נמי בהקדש נהנה בלא פגם בדבר שיש בו פגם ומיירי בדבר שתשמישו דרך כו' כצ"ל. פי' כמו תרומה פגימתו והנאתו כאחת ובד"ח (כאן) [צאן קדשים: ציין] מתיבת ומייתי עד תיבת פגם כאלו הוא טעות ואינו מן הצורך כאשר כתבתי:
בא"ד כיון דאהנאה קפיד כו' כצ"ל:
בא"ד תרומה לחלק כו' כצ"ל:
בא"ד שינוי רשות הוצאה כו' כצ"ל:

דף יט.

רש"י ד"ה אקשיה רחמנא לתרומה כו' שפך אוכלין כו' כצ"ל:
תוס' ד"ה אקשיה רחמנא כו' ולולי היקישא כו' כצ"ל:
בא"ד ואלמלא היקיש' דתרומה כו' כצ"ל:
בא"ד דהא נמי מתרומה נפקא לן כדאיתא לעיל כו' כצ"ל:
בא"ד כלומר מע"א נפקא דבשינוי כו' כצ"ל:
בא"ד לעיל ואשמעינן רבותא אליבא דר"ה הס"ד וכצ"ל. פי' דר"ה דאמר במסכת ב"מ (דצ"ט ע"א) ובמסכת קדושין (דמ"ז) גבי הדיוט השואל קורדו' מחבירו בקע בו קנאו לא בקע בו לא קנאו:
ד"ה אקשי' רחמנא כו' דוקא דמידי דבר אכילה כו' כצ"ל. פי' הא מידי דלאו בר אכילה חייב כי מזיק הקדש:
בא"ד דהיינו קדשי קדשים כו' כצ"ל. פי' לאפוקי קדשים קלים דליתא בהו מעילה ועיין שם (די"ב ע"ב):
בא"ד דכי יאכל לרבותא לאשמעינן כו' כצ"ל. פי' ה"ה נמי הקדש דלאו בר אכילה כי אזיק פטור:
ד"ה ודהבא כו' פגם הס"ד ואח"כ ד"ה דהבא דכלתי' כו' פוגם הרבה דרמיין משליכות הס"ד. פי' דרמיין היינו משליכות:

דף יט:

רש"י ד"ה ופגם בשוה פרוטה כו' בדבר אחד כו' כצ"ל:
בא"ד וקסבר דבתרומה בעינן כו' כצ"ל:
ד"ה והתני' כו' לא אפשר בהעמדה והערכה כו' כצ"ל:

תוס' ד"ה הכי גרסינן כו' בדבר אחד כו' כצ"ל:
ד"ה אין (מועיל) [צאן קדשים: מועל] כו' בתוספתא בקע בקרדום של הקדש ובא חבירו ובקע בו ובא חבירו כו' כצ"ל:
ד"ה רבי אומר כל דבר שאין בו פגם כו' כצ"ל:
ד"ה ומ"ט דת"ק כו' דסברי רבנן דכלי שרת יוצאי' לחולין כו' כצ"ל וכ"ה בס"י:
בא"ד אבל מ"מ מודה דיש לו פדיון כו'. פי' על ידי מעילה דאי ס"ל דאין לו פדיון ל"ל למימר ק"ו תיפוק ליה כל דבר שאין לו פדיון יש בו מועל א"מ מ"ה כתבו דמודה דיש לו פדיון ומ"ו הב"ז מיישב בד"א והוא דחוק:
ד"ה קדשי מזבח כו' ר' אומר יקברו דקסבר כו' כצ"ל:
בא"ד והערכה והשתא פליגי כן רבי ורבנן במתניתין דאליבא דר' כו' כצ"ל:
בא"ד אינם ניפדים כלל הילכך כו' כצ"ל. ועיין בתוספות בתמורה (דנ"ג ע"ב):
ד"ה כדתני' כו':

דף כ.

גמרא הדר בבית של הקדש כו'. ומ"ו הב"ז הקש' על הרמב"ם עיין במסכת ערכין (דכ"א) שם כתבתי ישוב לדברי הרמב"ם:
רש"י ד"ה שהניחה ע"פ כו' בשוה פרוטה כגון שסתם פי ארובה כו' כצ"ל. פי' היכא משכחת שידור תחתיה שוה פרוטה מ"ה פרש"י דהכי משכחת לי' שסתם פי ארובה והיה תחתיו פירות וכ"ה בס"י ומ"ו הב"ז הגיה ל"א ואינו מן הצורך וכפי' הרב ברטנורה בפי' המשניות:
בא"ד ממנו בהכי שאין כו' כצ"ל:
ד"ה וכיון דבני כו' היכא קתני כיון דבנה כו' כצ"ל:
ד"ה אמרי פי' הא ודאי כו' לית בה מעילה להכי חביבא ליה למתנייה הס"ד וכצ"ל:
הדרן עלך הנהנה.
פרק השליח.
ד"ה השליח שעשה כו' לא עשה כו' הד"א וכצ"ל:
ד"ה תן בשר של הקדש הס"ד ואח"כ ד"ה אמר לו כו' כצ"ל:
תוס' ד"ה נתנה לבלן כו' ור"ל דאמר משיכה כו' כצ"ל:
בא"ד לעמיתך לישראל בחדא כו'. פי' דהתם קאמר לר"י דאמר ד"ת מעות קונות אהני לעמיתך לעמיתך בכסף לנכרי במשיכה ולפ"ז יש להקשות אימא מיד נכרי עד דאיכא תרתי כדפריך התם לר"ל אלא ע"כ צ"ל לר"י נמי דומיא דעמיתך מה עמיתך בחדא אף

נכרי נמי בחדא כדמשני לר"ל וזהו כוונת התוספ' אליבא דר"י ובזה שקטו דברי הרב בעל תי"ט שכתב התוס' לא דקו בדבריהם דההיא לר"ל היא אבל כאשר כתבתי נכון וברור הוא ע"ש במס' בכורות (די"ג ע"א וע"ב):

בא"ד מדקתני חבירו הס"ד ואח"כ ד"ה שהוא אומר כו' הבלן אמר כו' כצ"ל:

ד"ה ל"ל כו' מוכרח שסתתה ותיקנה כו' הא דכתבו דוקא שסתתה ותיקנה ורש"י כתב אי נמי שבנאה בבנין משמע אע"פ שלא סתתה וחתכה נמי הוי שינוי ונ"ל דתוס' אזלי לשיטתן דהקשו במס' ב"ק (ד"כ ע"ב) ד"ה והוא כו' וז"ל ותימא כי קבעה נמי לא קני דהוי שינוי החוזר לברייתה כי האי דגזל נסכא מחבריה ועבדי' זוזי לא קני בשינוי מ"ט דהדר עביד להו נסכא עכ"ל והניחו בתימא מ"ה כתבו הכא דמיירי שסתתה ותיקנה דלא הוי שינוי החוזר לברייתה ורש"י ס"ל כיון שקבעה בבנין הוי כמו שעשאן כלי דומיא דגוזל נסרים ועשאן כלים דהוי שינוי גמורה מ"ה פרש"י א"נ שבנאה בבנין אע"ג דלא (פיחתה) [סיתתה] וחתכה. אבל תמי' לי על תוס' דתוס' גופא כתבו במס' ב"מ (דצ"ו ע"ב) בד"ה ועבדי' זוזי דוקא עבדי' זוזי אבל עשה מן הנסכא כלי קני אע"ג דהדר עביד נסכא דלא גרע מנסרים ועשאן כלים אבל זוזי אין תורת חשיבות עליהם עכ"ל א"כ גבי אבן או קורה אם קבעה בבנין נמי הוי כמו שעשאן כלי אע"פ שלא סתתה וא"כ אמאי כתבו תוספות הכא דוקא סתתה ותיקנה וצ"ע ליישב:

ד"ה לימא מסייע כו' הוי תלוש וה"ה דהוה מצי לשנויי דהתם מיירי שעבדן אבני בית כשהן תלושי' ודחי לי' כו' כצ"ל. ומ"ו הב"ז מ"ז ואינו מן הצורך:

בא"ד הוי מחובר ומעל כיון כו' כצ"ל:

בא"ד ולבסוף בנאו וי"ל דהא דמשני הנאה הנראית לעינים היינו כשהקדישו ולבסוף בנאו (צאן קדשים: וי"ל דהא דמשני הנאה הנראית לעינים היינו כשהקדישו ולבסוף בנאו) אבל בנאו ולבסוף הקדישו לא אהני האי טעמא והשתא אתי שפיר כו' כצ"ל. ומ"ו הב"ז גורס תירוץ אחר ודבריו אינו למבין חדא מאי אף (דבלאו) [צאן קדשים: דבנאו] דכתב ועוד דהדר קושי' לדוכתי' לוקמי מתני' כשהקדישו ואח"כ בנאו ולא בעי האי טעמא הנאה הנראית לעיני' וכאשר כתבתי נכון וברור הוא:

דף כ:

גמרא ועוד תני' אין מקיזי' כו'. ויש ליישב למה מביא ועוד תני' ולא פריך משמואל לחודי' דאפשר לשנויי דילמא שאני בין בשר תרנגולים לבשר ציפורין בשר תרנגולי' חזי' ביום הקזה ושמואל בשר ציפורי' קאמר מ"ה פריך מאידך ברייתי' דהתם בשר עופו' קאמר

וחילוק זה כתב הדרישה בטי"ד סי' רי"ז ועל אידך ברייתא נמי אפשר לשנויי דה"ק אין מקיזי' דם אם אין לו מה לאכול אלא דגים או עופות או בשר מליח אבל אם יש לו בשר אחר חזי' לי' נמי בשר עופות או דגים או בשר מליח מ"ה מביא במס' נדרים (דנ"ז ע"ב) אידך ברייתא דקתני התם הקיז דם לא יאכל עופות דמשמע דלא יאכל כלל ביום הקזה והכא לא קיימא שנוי' דהקזה ושם במס' נדרים מסיק שאני עופות דאפשר ע"י שליקה משמע דחזי' ליה ביום הקזה ע"י שליקה ולפ"ז הנודר מן הבשר אסור לעולם בבשר עופו' אפי' ביום הקז' דחזי' ליה ונדר גם מבשר עופות וכן פסקו כל הפוסקים בטי"ד שם וכ"כ הרמב"ם (בפ"ט מה' נדרים) דבכל מקום הנודר מן הבשר אסור בבשר עופו' משמע אפי' ביום הקזה:

רש"י ד"ה (מ"מ) [צאן קדשים: מ"ת] דכל כו' שצוהו דבר אחר אם לאו כו' כצ"ל:

ד"ה אמר ר"ח כו' בדלועין ואמר להן כו' הד"א:

בא"ד מילתא היא כלום היא כו' כצ"ל:

ד"ה שפיר קאמר כו' הכי דאתיא אפי' כר"ע דמי כו' כצ"ל:

ד"ה א"ה כו' לא ניכול משמע הכי כו' כצ"ל:

ד"ה אלא אמר ר"פ להכי אינו אסור בבשר דגים דנדר כו' כצ"ל ומ"ו הב"ז מוחק תיבת ואינו ואינו מן הצורך:

בא"ד היינו בתחלת אוכלא כשמתחילין כו' כצ"ל אוכלא פי' חולי:

ד"ה ש"מ מוסיף כו' האי מ"ד לשליחו כו' כצ"ל:

בא"ד שליחותיה וליתכא מיהא קני לוקח או עבר על דבריו הוי ולא קנה הלוקח כלום הס"ד וכצ"ל:

ד"ה אמר ר"ש כו' חתיכות א' מדעתו כו' כצ"ל:

בא"ד ולכך מעל וכ"ת הא פשיטא כו' כצ"ל:

תוס' ד"ה מאן תנא כו' אלא דלועין כו' כצ"ל:

בא"ד ראי' לדברי כלום אומר כו' כצ"ל:

בא"ד על כרחך דלפיכך כו' כצ"ל:

ד"ה קרביים כו' ונפקא מינה דלאו בשר נינהו פירושו דלא ראויה לאכילה כ"א לכלבים ואין בכאן מקח טעות כי רק אין דרך כו' כצ"ל:

ד"ה ביומי' (דכי בין) [צאן קדשים: דכייבין] כו' שהדגים באים בתחילת כו' כצ"ל: ועיין במס' ביצה (דכ"ב ע"א) משמע כפי' ראשון:

ד"ה ש"מ מוסיף כו' להם אהד והוא אמר כו' כצ"ל:

בא"ד על דבריו הכא אמאי מעל ב"ה הא לא עשה כו' כצ"ל:

בא"ד דאמר שליח טול א' מדעתו פי' להם כו' כצ"ל:
בא"ד וכן פירשו בנטילתן כו'. פי' דהאורחים בשעת נטילתן אמרו שנוטלים א' מדעת ב"ה וא' מדעת השליח אבל על הג' א"צ לפרוש שנוטל' מדעתי' שיודעים שנטלו הג' מדעתן וכ"כ תוס' שם בכתובות (דצ"ח ע"ב):

דף כא.

גמרא ולא נזכר שליח השליח מעל אמר ר"ש מתני' כשנזכרו כו' כצ"ל והשאר יש למחוק דבמס' חגיגה וקדושין (ד"נ) נמי ליתא הך גירסא וכן משמע מפרש"י:
רש"י ד"ה מהו דתימא כו' ולא למעול כו' טלו א' מדעתו של ב"ה כו' כצ"ל:
ד"ה אע"פ שאמר כו' מזה האח' כו' כצ"ל:
ד"ה לא עשה שליחות כו' כשיתן אותה פרוטה כו'. פי' אותה פרוטה שקיבל מחש"ו:
ד"ה החנוני מעל דכיון דב"ה נזכר שהיה של הקדש כו' כצ"ל ומ"ו הב"ז מ"ז ואינו מן הצורך וכ"ה בס"י:
ד"ה אבל לא (דעת) [צאן קדשים: זיעת] כו' דמעטן לאו בר דיעה הוא כו' כצ"ל:
ד"ה ואע"ג דלא נזכר כו' דשליח עניא מאי קא עביד כו' כצ"ל:
ד"ה אמר ר"ש כו' לא נזכר דשניהם כו' הד"א:
תוס' ד"ה אמר לו הבא לי מן החלון או מן הדלוסקמ' והביא לו ולא פירש כו' כצ"ל:
ד"ה הבא לי כו' גזבר והרי עדיין כו' כצ"ל:
ד"ה הבא לי בחציה כו' פתילות כו' אבל שינה שהביא לו נרות ממקום כו' כצ"ל:
ד"ה אמר ר"ח כו'. דיבור זה שייך לעיל דאיהו גופא לא הוה משקה חשיב משקה כו' כצ"ל:
בא"ד בעודהו הטל עליו ושמח ה"ז בכי יותן ושמא התם כו' כצ"ל. עיין במס' ב"מ (דכ"ב ע"א) ובמס' חולין (די"ג ע"א):
ד"ה נתנו ע"ג כו' לכשיגיעו למקום הנחת עירוב ויניחנו שם וקשה כו' כצ"ל:
בא"ד כיון דבר כו' כצ"ל:
בא"ד כיון דמעילה בהנחה ושינוי רשות הוא דהוי והכא הוי שינוי רשות ע"י בר דעת לכך מסתבר כו' כצ"ל:
בא"ד ומ"מ איצטרך למילף כו'. פירוש דאיצטרך למילף דיש למעול אפי' בשליחות שהוא דבר עבירה דילפינן חטא חטא מתרומה:

דף כא:

גמרא קני לוקח אמרי הב"ע כגון דאייתי לי' שוה ו' בשלש אי הכי אימ' סיפא כו' כצ"ל וכ"ה במס' כתובות (דנ"ט ע"א):

שם קטנית נמי היכי דיהב ליה סלע כו' כצ"ל:

שם בבני כנא כנא כו' כצ"ל:

רש"י ד"ה והלך והביא כו' בפרוטה והשליח נמי שינה בפרוטה הס"ד וכצ"ל ואח"כ ד"ה שהוא אומר לו אתרוג כו' כצ"ל:

בא"ד שלא הייתי מבקש הס"ד ואח"כ ד"ה והביא בג' כו':

ד"ה שמעת מיניה כו' בדינר זהב וזבן לו כו' כצ"ל:

ד"ה הא לא קשיא כו' ושני דינר זהב הס"ד ואח"כ ד"ה ה"נ מסתברא דמשום דא"ל ב"ה אי יהבית כו' דקתני ומודה כו' כצ"ל. ומ"ו הב"ז מ"ז ואינו מן הצורך:

בא"ד אילו יהבית דינר כו' הס"ד ואח"כ ד"ה מוזליה טפי שהיה מביא כו' כצ"ל:

ד"ה ר"י אומר כו' דינו כשולחני הס"ד:

תוס' ד"ה כגון דאייתי כו'. פי' שש סלעים בשלש ונמצא כו' כצ"ל:

בא"ד דינר כוליה. פי' כו' כצ"ל:

בא"ד משתכר עתה ותימא לימא גבי קטנית נמי אי לא שני ליה הוי מוזלי גבי' טפי הס"ד ואח"כ ד"ה אי באתרא דזבני בשומ' גרסי' בכתובות פ' אלמנה כו' כצ"ל ועיין בתוספת בכתובות (דצ"ט ע"א) ד"ה כ"ש וכו' ותמצא שגירסא נכונה היא:

ד"ה פרוטה של הקדש כו' של הקדש שנפלה ברובא וכ"ת כו' כצ"ל:

בא"ד דרבנן הוא כו'. פי' וכיון דמדאורייתא חד בתרי בטיל א"כ היכא מייתי קרבן מעילה הא הוי חולין בעזרה:

בא"ד וליכא למימר דליכא אלא חד בכיס דליכא ביטול דא"כ מאי עד שיוציא את כל הכיס דקאמרי רבנן הכי הל"ל עד שיוציא את השני' וי"ל דמעילה מדרבנן קאמר אי נמי כו' כצ"ל וכ"מ בס"י ובזה שקטה קושית מ"ו הב"ז וכן הכ"מ בפ"ה מה' מעילה הקש' ג"כ קושית התוספת ומשני הב' תירוצי' דדבר שיש לו מתירי' א"נ מטבע חשיב ע"ש:

ד"ה ומודה ר"ע כו'. פי' דאחרונה תהיה כו' כצ"ל:

ד"ה אמר ליה כו' נפטר כיס זה כו' כצ"ל:

ד"ה היו ב' הגדול כו' דשמא לישנא דרישא לא משמע הכי כו' כצ"ל:

דף כב.

רש"י ד"ה אומר שני לוגין שאני עתיד כו' כצ"ל:

בא"ד גדולה ואח"כ ממה שנשתייר ממאה מדות מפריש עשרה למעשר ראשון ונשתיירו כו' הד"א וכצ"ל:

ד"ה ומיחל שיעור זה של מעשר שני מיחל שיכול כו' כצ"ל:

תוס' ד"ה דתנן הלוקח כו' באחרונה ורש"י מפרש דפריך מר"י כו' וכצ"ל וכ"ה בס"י:

הדרן עלך השליח וסליקא לה מסכת מעילה.